

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

Ústav profesního rozvoje pracovníků v školství

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Hloubětínská 26, Praha 9

Historický vývoj pravidel basketbalu (objevit tendenční snahy ve vývoji basketbalových pravidel)

**The current basketball rules - tendencies, the historical development
Discover tendentious efforts in the development of basketball rules.**

Bakalářská práce

2012

UNIVERZITA KARLOVA

V PRAZE

Ústav profesního rozvoje pracovníků v školství

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Hloubětínská 26, Praha 9

Historický vývoj pravidel basketbalu (objevit tendenční snahy ve vývoji basketbalových pravidel)

Bakalářská práce

Current basketball rules - tendencies, the historical development
Discover tendentious efforts in the development of basketball rules.

Zpracoval: **Jan Malík**

Obor: **Vychovatelství**

Typ studia: **Kombinované studium**

Vedoucí práce: **Mgr. Věra Kuhnová**

Čestné prohlášení o samostatném vypracování BP:

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Historický vývoj pravidel basketbalu (objevit tendenční snahy ve vývoji basketbalových pravidel), zpracoval samostatně s použitím pramenů uvedených v seznamu literatury.

V Praze dne 10. 4. 2012

.....
Jan Malík

Poděkování

Chtěl bych velmi touto cestou poděkovat vedoucí práce paní Mgr. Věře Kuhnové za odbornou pomoc a vedení při zpracování této bakalářské práce.

Jan Malík

Abstrakt

Tato práce je především zaměřená na vznik a vývoj basketbalových pravidel. Zabývá se, jak se měnila pravidla během 80 let.

Klíčová slova

pravidla, basketbal, vývoj basketbalu, tendence basketbalu.

Abstract

This work is mainly focused on the emergence and development of basketball rules. It deals with how the rules changed in 80 years.

Key words

rules, basketball, development of basketball, tendency basketball

Obsah

1	Úvod.....	8
1.1	Cíl práce.....	9
2	Teoretická část	
2.1	Počátky basketbalu v ČR a USA.	10
2.1.1	Počátky košíkové.	10
2.1.2	Základy moderního basketbalu.	10
2.1.3	James Naismith.	11
2.1.4	Počátek košíkové v USA.	13
2.1.5	Počátek košíkové v Českých zemích.	14
2.2	Pravidla basketbalu.	15
2.2.1	První pravidla basketbalu.	15
2.2.2	Prvních 13 basketbalových pravidel.	16
2.2.3	Rozdíl mezi americkými a evropskými pravidly.	20
2.2.4	Tendence ve vývoji basketbalových pravidel.	21
2.2.5	Současná basketbalová pravidla.	21
2.3	Mezinárodní basketbalová federace.	23
2.3.1	Orgány mezinárodní basketbalové federace.	24
2.3.2	Mezinárodní a národní soutěže.	26
2.4	Česká basketbalová federace.	26
2.4.1	Stanovy ČBF.	26
2.5	České soutěže.....	28

2.5.1	Historie českých nejvyšších soutěží.....	28
3	Hypotézy.....	30
4	Praktická část	
4.1	Úvod do výzkumu.....	31
4.2	Srovnání basketbalových pravidel od roku 1930 do roku 2010.	32
4.3	Dotazník.....	39
4.4	Diskuse.	65
5	Závěr.....	67
6	Resumé.	68
7	Seznam použité literatury.....	69
8	Přílohy.	71

1 Úvod

Basketbal je mou neodlučitelnou součástí života již řadu let. Poprvé jsem se s ním seznámil na základní škole ve druhé třídě. Tento sport mě nadchl takovým způsobem, že jsem mu věnoval většinu svého volného času a po ukončení základní školy jsem začal studovat na Sportovním gymnáziu v Pardubicích. Tady jsem poznal spoustu lidí zapálených pro basketbal a pravidelným tréninkem a pílí jsem se dostal do družstva mužů NBL.

Jakmile se naskytla možnost psát bakalářskou práci na téma historie basketbalových pravidel, neváhal jsem ani minutu.

Basketbalová pravidla jsou tvořena od samotného začátku této hry. Každý basketbalista, který tuto hru někdy hrál, by se jimi měl řídit a dodržovat je. Od doby, kdy profesor James Naismith poprvé hodil míč do koše, uběhla už řada let. Dalo by se říci, že v každém desetiletí se měnila pravidla hry. Tato práce se zabývá jednotlivými dekádami. Zároveň je zde vytvořen výzkum, který zjišťuje pohled 4 skupin lidí na současná a budoucí pravidla.

Pravidla se naposledy měnila v roce 2010, kdy došlo především k posunutí vzdálenosti trojkového oblouku. Můj názor je, že další změny v pravidlech na sebe nenechají dlouho čekat. V práci jsem čerpal především z historických pravidel, které byly vydány na našem území.

Tuto práci jsem rozdělil na dvě základní části a to za:

- a) **Teoretickou část**, kde se zabývám především vznikem basketbalových pravidel, počátky mezinárodní basketbalové federace (FIBA) a České basketbalové federace (ČBF). Zde jsem čerpal především ze zpravodajů, které připravil Doc. PhDr. Emil Velenský.
- b) **Praktickou část**, která je rozdělena na dvě části :
 - 1) srovnání basketbalových pravidel od roku 1930 do roku 2010.
 - 2) dotazník, ve kterém jsem se pokoušel zjistit od 4 skupin lidí jejich názor na změny v basketbalových pravidlech.

1.1 Cíl práce

Zmapovat nejdůležitější změny pravidel od založení basketbalu, to je od roku 1930 až do roku 2010.

Úkoly práce:

- 1) Pomocí literárních materiálů, které jsou uvedeny v příloze, jsem popsal vznik basketbalových pravidel a jejich složek jak v ČR, tak i USA.
- 2) Porovnání basketbalových pravidel získám z jednotlivých pravidel, které vycházely již od roku 1930.
- 3) Pomocí dotazníkové metody získám odpovědi na podstatné změny basketbalových pravidel.

2 Teoretická část

2.1 Počátky basketbalu v ČR a USA

2.1.1 Počátky košíkové

Vznik košíkové je historicky spojován s koncem 19. Století. Dochované materiály hovoří o tom, že obdobná míčová hra se objevila a hrála mnohem dříve. Studie o starých kulturách a civilizacích nás přivádějí až do období přelomu letopočtů a možná i do doby mnohem dřívější, na území původního obyvatelstva Střední Ameriky. Mayové nazývali hru POK-TA-POK a Aztékové, kteří ji s největší pravděpodobností od Mayů převzali, TLACHTLI. Přesná pravidla se bohužel nedochovala a lze dokonce vyslovit domněnku o existenci hry v několika variantách či modifikacích.

Míčové hry, zábavy či dokonce lidové obyčeje, které připomínaly dnešní basketbal, se před jeho oficiálním vznikem nevyskytovaly jenom u Mayů, Aztéků, popř. olmeckých indiánů. Četné zmínky o prohazování míče otvorem v mlýnském kameni (Persie, 7. století), o míči a stojanu, na němž byl zavěšený čtverhranný košík z rákosu (Florida, 18. století) a o mnoha dalších podobnostech téměř ze všech končin světa a z různých období. (Velenský M., Velenský E., 1994, s. 149-150)

2.1.2 Základy moderního basketbalu

Košíková vznikla na podzim roku 1881 v tom okamžiku, kdy profesor tělovýchovné školy Springfield College Massachusetts ve Spojených státech James Naismith ve snaze zpestřit zimní přípravu ragbyového mužstva vyzdvihl do výše dva koše na papír, postavil je na bedny od pomerančů a vyzval své svěřence, aby míč místo pokládání do trojkového území na tvrdou podlahu tělocvičny vhadzovali do vyzdvižených košů. Tak vznikla hra, která po

dlouhém váhání přece jen nakonec zachvátila celý svět, hra, jejímuž kouzlu propadlo již mnoho desítek milionů lidí ve všech koutech zeměkoule. (Nerad P., Velenský E., 1983, s. 3)

Nedá se však tvrdit, že basketbal vznikl ze dne na den. Naismith po četných konzultacích s kolegy a se studenty několikrát svoje nápady a rozhodnutí změnil. První opravdové utkání, které se uskutečnilo v prosinci roku 1891 na univerzitě ve Springfieldu mezi družstvy místních studentů se zajímavým výsledkem 1:0.

Přes počáteční potíže, způsobené především dolováním míče z koše a nezvyklou a neprozkoumanou technikou i taktikou soupeření, zaznamenal basketbal v obecném měřítku obrovský rozmach. Začal se nejdříve šířit po školách ve Springfieldu a po Massachusetts. Studenti, odjíždějící na prázdniny domů, ho záhy rozvezli po celých Spojených státech a basketbal v neuvěřitelně krátkém čase zdomácněl téměř ve všech tělocvičnách a na venkovních hřištích.

Z USA se basketbal rychle rozšířil na sever do Kanady a na jih do zemí Střední a Jižní Ameriky. Dále do Austrálie, Filipín, Japonska a Číny. V Evropě se basketbal začal hrát ještě před koncem předminulého století. Dochované prameny hovoří o prvních utkáních ve Francii (1893), Anglii (1885) a Čechách (1887). Skutečný rozmach basketbalu na Starém kontinentu je však možné sledovat až v období po první světové válce. (Velenský M., Velenský E., 1994, s. 152)

2.1.3 James Naismith

James Naismith (**obrázek příloha č. 1.**), se narodil 6. listopadu 1861, Almonte a zemřel 28. listopadu 1939, Lavarance. Vysokoškolský pedagog kanadského původu, který je považován a uznáván jako jediný člověk ze založení basketbalu.

V roce 1891 byl jako lektor zodpovědný za fyzickou přípravu na mezinárodní tréninkové škole pořádané organizací YMCA ve Springfieldu v Massachusetts požádán o pravidla tréninkové míčové hry, která by se dala provozovat na nepříliš velkých prostorách (tj. především v tělocvičně v zimním období). Po studiích (nejprve umění na Univerzitě McGilla v Montrealu a vzápětí teologie na presbyteriánské koleji rovněž v Montrealu) se

rozhodl stát se pastorem presbyteriánské církve. Jeho láska a nevídaný zájem o tělesnou výchovu a sport však byly silnější než-li profese, k níž ho předurčovalo vzdělání. Budiž ke cti a chvále obou vzdělávacích ústavů, že to v případě zakladatele basketbalu nepokládaly za velký prohřešek. Naopak, obě školy ho v roce 1937, resp. 1939 jmenovaly doktorem honoris causa. Silná orientace na tělesnou výchovu a sport měla nakonec pro Naismithe příchut' celoživotního poslání a profesního zaměření. V kontextu s tím je možná zajímavé, že diplom učitele oboru, v němž se tak dlouho angažoval, získal Naismith až ve svých devětačtyřiceti letech po dalších studiích na univerzitě v Ontariu. Mezi tím však působil na různých školách především YMCA a na univerzitách s oprávněním vzdělávat tělovýchovné kádry. (Velenský M., Velenský E., 1994, s. 149)

Naismith vyšel z kanadské dětské hry Duck-on-a-Rock a hned v témže roce publikoval 13 pravidel basketbalu (z nichž 12 je dodnes ještě stále v platnosti). V prosinci Naismith představil svým studentům novou hru, jejíž pravidla shrnul do 13 bodů. Na protilehlé strany tělocvičny přibil ve výšce 10 stop koše na sběr broskví, k nim přistavil žebříky a dva žáky pověřil vyndáváním míče z košů. Naismith vysvětlil pravidla osmnácti žákům své třídy a vyzval Franka Mahana a Duncana Pattona, aby si vybrali osm spoluhráčů a stranu, kdo kam bude hrát. R. Chase proměnil střelecký pokus ze střední části hřiště a historicky první zápas skončil výsledkem 1:0. U studentů si nový sport okamžitě získal oblibu a i z dalších škol brzy začali chodit dotazy na pravidla. To vedlo k jejich vydání ve školním časopisu „Triangle“ 15. ledna 1892.

Pracovní etapu svého života završil Naismith jako děkan univerzity v Kansasu, kde před tím vykonával funkci ředitele tělesné výchovy a kde také byl v roce 1937 jmenován emeritním profesorem. Na basketbal však nikdy nezapomněl a sportovní veřejnost nikdy nezapomněla na něj: 7. srpna 1936 provedl čestné vhození míče při úvodním rozskoku zahajovacího utkání olympijského turnaje v basketbalu mužů mezi družstvy Francie a Estonska. Pro skromného a pracovitého muže, který vdechl život sportovní hře, jejíž rozmach si v prvopočátcích nikdo nedovedl ani představit, přineslo zařazení basketbalu do oficiálního programu olympijských her (1936, Berlín) zaslouženou a jistě a jistě tu nejkrásnější odměnu.

Pohlédneme-li na dílo dr. Naismithe s odstupem a v širších souvislostech, musíme konstatovat, že bylo, je a zůstane dílem vpravdě vysoce humánním. Vyvěrá z něho čistý vztah k dětem a mládeži a zároveň neformální ztělesnění jejich přirozené touhy po pohybu a sportování. Stvoření basketbalu, jemuž vtiskl do vínku „vědomí křesťanské lásky k bližnímu svému“, znamenalo v jeho životě možná pouhou epizodu, ale určitě ne náhodu. (Wikipedie, James Naismith, 2012)

2.1.4 Počátek košíkové v USA

Ne všechny základní prvky Naismithovy hry se liší od těch, kterými se řídí basketbal dnes. Ale původní pravidla diktovala pomalou, těžkopádnou, skoro statickou hru, která byla obrazem venkovské společnosti, jež brala život tak, jak přichází, a která v raných údobích své existence sloužila pouze k pobavení. Postupně, jak se společnost vyvíjela, dělo se tak i v košíkové - změnil se v rychlý, technický sport, který o století později dobyl celý svět.

Téměř měsíc po skromném představení košíkové byla Naismithova pravidla vytištěna ve školních novinách a 12. prosince 1892 se sešly dvě pobočky springfieldské YMCA k prvnímu organizovanému zápasu remíze 2:2 přihlížela asi stovka lidí. Naismith, který vycítil velikost této kolektivní hry, začal pořádat exhibice a název nové hry se valil jako lavina. Od roku 1893 se stal basketbal natolik populární, že YMCA v Hartfordu v americkém státě Connecticut zorganizovala ligové zápasy pěti týmů, které během jedné zimy zhlédlo více než 10 000 diváků.

Téměř přes noc zapustila hra kořeny na středních a vysokých školách, kde opojení studenti volali po basketbalu na úkor všech ostatních sportů a aktivit. Začaly se formovat amatérské týmy a ligy a rozvíjelo se regionální soupeření. Hra dokonce překročila hranice pohlaví, dala dívkám příležitost, aby se nemusely bavit ryze mužskými sporty jako americkým fotbalem a balseballem. (Basketbal, 2012)

2.1.5 Počátek košíkové v Českých zemích

Košíková se u nás začala rozvíjet až po první světové válce. V roce 1919 bylo na podzim v žižkovské sokolovně v Praze sehráno první skutečné utkání mezi družstvy lehkých atletů zásluhou prof. J. A. Pipala. Košíková se začala hrát na letních táborech pořádaných YMCA (Young Men's Christian Association), na školách a později v řadách členů Sokola.

V roce 1921 vstoupila košíková do organizačního svazu s tehdejšími svazem odbíjené ve společný Český volejbalový a basketbalový svaz, jehož prvním předsedou byl prof. J. A. Smotlacha. Ten jako představitel tehdejšího vysokoškolského sportu měl určitou možnost disponovat finančními a materiálními prostředky, které věnovali rozvoji košíkové.

V roce 1921 se dají zaznamenat i první krůčky rozvoje košíkové na Slovensku, kde zakladatel slovenského basketbalu Ján Kopal vydal spolu s F. M. Markem první pravidla ve slovenštině. V roce 1922 se v Bratislavě v Medickej záhradě hrálo první utkání. (Dobry L., Velenský E., 1980, s. 10-11)

Zhruba v polovině dvacátých let se basketbal začal šířit ze svých dosud hlavních bašt Prahy a Bratislavy do dalších měst. V Čechách a na Moravě jimi byly především Hradec Králové, Pardubice, Kladno, Rozdělův, Kolín, Brno, Znojmo, na Slovensku pak Bánská Bystrica, Žilina a Lučenec. V tomto období si již basketbal úspěšně klestil vpřed a údaje z té doby informují o zhruba 100 registrovaných hráčích a přibližně 10 oddílech.

Basketbal se rovněž sporadicky začal hrát v ČSO, ale hráči Sokola nebyli zahrnuti mezi registrované členy svazu. Také první větší soutěž, která u nás byla uspořádána a která se uskutečnila v rámci příprav na všesokolský slet, byl přebor ČSO (1927-28).

Konec dvacátých let přinesl velký přelom v rozvoji basketbalu na našem území. Sportovní hře otevřely dveře nejen nové tělocvičny YMCA v Praze, ale i další. Vznikla vysokoškolská družstva (Strakovka, Marathon), nová družstva sokolská (např. Sokol pražský, Sokol Dejvice, Sokol Žižkov) i družstva sportovních klubů (např. SK Kladno). V sezóně 1929-30 byla již vypsána první oficiální soutěž – mistrovství Prahy, které bylo později změněno na mistrovství Čech a v roce 1933 na mistrovství ČSR. Od té doby se s výjimkou druhé světové války pořádalo každým rokem jako nejvyšší přebornická soutěž ČSR, ČSSR

a v důsledku rozdělení Československa v roce 1991/92 jako samostatné soutěže ČR a SR. (Velenský M., Velenský E., 1994, s. 153)

V roce 1934 došlo k dohodě mezi svazem košíkové a ČOS a od r. 1935 se sokolská družstva zúčastňovala i všech svazových mistrovství. Tím byly dány základy masového rozšíření košíkové u nás. Během 2. Světové války dochází k stagnaci. K dalšímu všestrannému rozvoji, zejména výkonnostnímu, dochází po roce 1945. Byl ovlivněn především soutěžením se slovenskou košíkovou, která se nezávisle rozvíjela během druhé světové války, a nečekaným získáním titulu mistrů Evropy mužů v roce 1946 v Ženevě.

V roce 1946 byl založen samostatný Československý basketbalový svaz, jehož prvním předsedou se stal F. M. Marek. Největší rozmach košíkové u nás začal po vzoru SSSR budovat systém tělesné výchovy. Košíková se stala jednou z důležitých součástí tělesné výchovy. (Dobry L., Velenský E., 1980, s. 11)

2.2 Pravidla basketbalu

2.2.1 První pravidla košíkové

Košíková vznikla v roce 1891. A již v roce 1892 v lednu byla otištěna poprvé pravidla „Nové hry“ ve školních novinách „Trianglu“, vydávaných pod přímou patronací ředitele školy dr. Gulicka. Z jejich přesnosti a zasvěcenosti jasně vyplývá spoluautorství J. A. Naismitha, který správně odhadl, že zamezení přílišné ostrosti hry lze dosáhnout jedině omezením pohybu hráče s míčem. Stanovil proto první poučku, podle níž nesmí hráč s míčem běhat. Tento požadavek byl v úvodu pravidel formulován tak, že „dostane-li běžící hráč míč, musí učinit čestný pokus o zastavení, nebo musí míč opět odhodit.“ Hned se však k tomu dodává, že není dovoleno hrát pěstí. (Nerad P., Velenský E., 1983, s. 5)

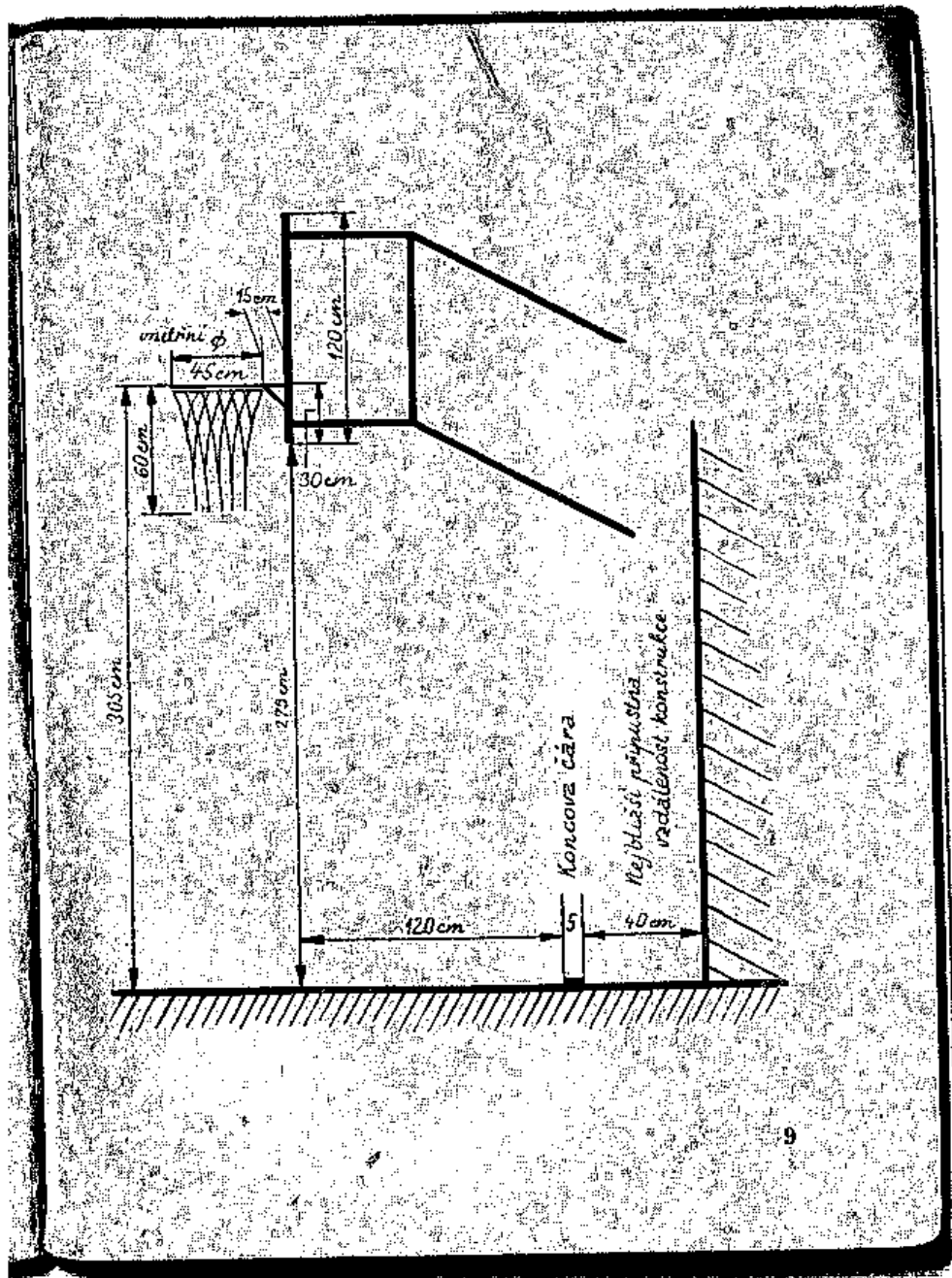
2.2.2 Prvních 13 basketbalových pravidel

- 1) Míč může být házen všemi směry, jednou nebo oběma rukama (nikoli odražen pěstí)
- 2) Míč může být odražen všemi směry jednou nebo oběma rukama.
- 3) Hráč nesmí s míčem běhat.
- 4) Míč musí být držen v ruce nebo mezi nimi.
- 5) Není dovoleno: vrážení, držení, strkání, podrážení či udeření soupeře. Porušení se počítá za faul a druhý faul diskvalifikuje hráče až do doby, kdy je dosažen nejbližší koš, nebo byl-li zřejmý úmysl poranit soupeře, na celou dobu do konce hry bez povolení náhradníka.
- 6) Faulem je udeření míče pěstí, porušení pravidel 3, 4 a 5.
- 7) Jestli-že některá strana učiní 3 fauly po sobě, počítá se to za koš pro soupeře (jestli-že se soupeř v té době nedopustil faulu).
- 8) Koš je docílen, jestli-že míč je vhozen či odražen z hřiště do koše.
- 9) Vlétne-li míč do zázemí, je vhozován tím hráčem, který se jej první dotkne. K vhození je povoleno 5 vteřin. Jestliže některá strana zdržuje hru, vyvolá proti ní rozhodčí faul.
- 10) Druhý rozhodčí posuzuje hru a zaznamenává fauly.
- 11) Hlavní rozhodčí rozhoduje kdy je míč ve hře, uznává koše a měří čas.
- 12) Hraje se 2x 15 minut s pětiminutovou přestávkou.
- 13) Strana, která docílí v této době více košů je prohlášena vítězem. V případě nerozhodného výsledku může hra pokračovat, až je vstřelen koš.

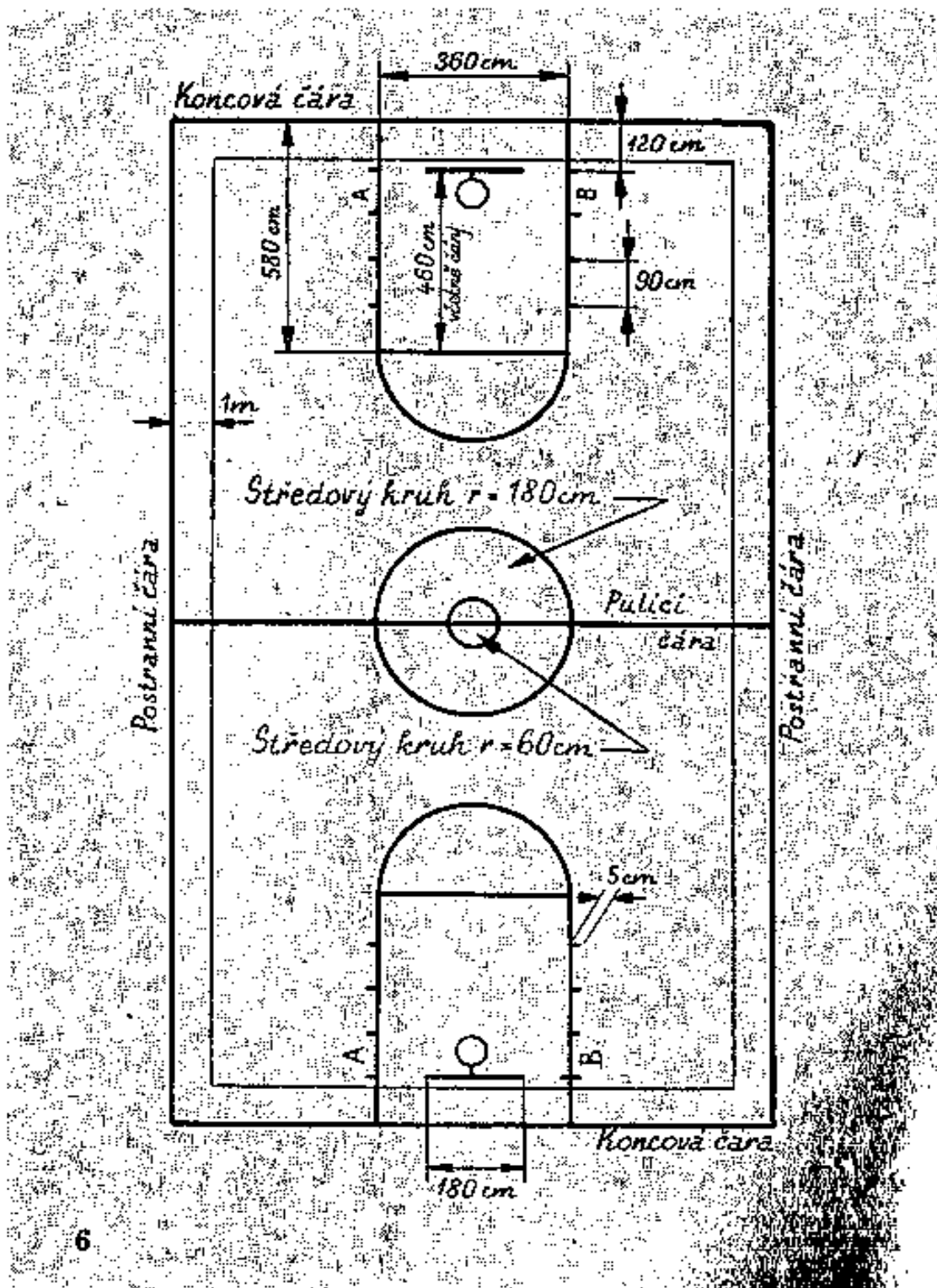
V začátcích vzniku pravidel hrálo 9 hráčů. Byli rozděleni na 3 útočníky, 3 obránce a 3 záložníky. Hra byla specifická dravostí. Souhra neexistovala a hra se stávala výlučně z akcí jednotlivců. Proto je pravidlech věnovaná podstatná část faulům. Často se stávalo, že byla vyloučena polovina družstva, která čekala, až padne koš, aby se mohla vrátit do hry. (Nerad P., Velenský E., 1983, s. 5 – 6)

Startem prvních basketbalových soutěží v USA a jejich postupné rozšiřování po vysokých i středních školách přineslo ve vývoji pravidel zvrát. Hra ubrala na živelnosti a začala se stávat více týmovou. Podobnou proměnu zažil basketbal i v Evropě, která se držela amerického vzoru a tak měla situaci značně ulehčenou. (Velenský M., Velenský E., 1994, s. 156)

V roce 1932 se konala první mezinárodní basketbalová konference v Ženevě. To mělo za následek konec spontánnímu šíření a rozvoji pravidel a přijetí amerických pravidel z roku 1931 jako pravidla oficiálně platná. Účastníci konference zároveň dospěli k rozhodnutí pečlivě sledovat vývoj hry a podle něj pravidla pravidelně upravovat, obměňovat a přetvářet. (Velenský M., Velenský E., 1994, s. 153)



(Štefánek J., 1952, s. 9)



(Štěfánek J., 1952, s. 6)

- Největší rozdíl od nynějších rozměrů je dosud nenamalovaná čára označující koš za tři body

2.2.3 Rozdíl mezi americkými a evropskými pravidly

Pravidlo	Americká NBA	Evropská pravidla
Celková doba hry	4x12minut	4x10minut
Trvání prodloužení	5 minut	5minut
Pauza mezi jednotlivými čtvrtinami	130 sekund	120 sekund
Délka poločasové přestávky	15 minut	15 minut
Počet faulů na utkání-hráč	6 faulů	5 faulů
Odpočítávání 5s při přerušení po driblinku	NE	ANO
Počet time-outu při prodloužení	3x60 sekund	1x 60 sekund
Bonusový trestný hod za čtvrtinu	Při počtu 5 faulů na tým, za čtvrtinu (střílí 1 TH)	Při počtu 5 faulů na tým, za čtvrtinu (střílí 2 TH)
Velikost basketbalového míče	Maximální obvod 75,6 cm (29 7/8")	Maximální obvod 78 cm (30.7")
Povolená čísla na dresech	Všechna čísla	4,5,6,7,8,9,10,11,12,13,14,15

(World of basketball, 2012)

2.2.4 Tendence ve vývoji basketbalových pravidel

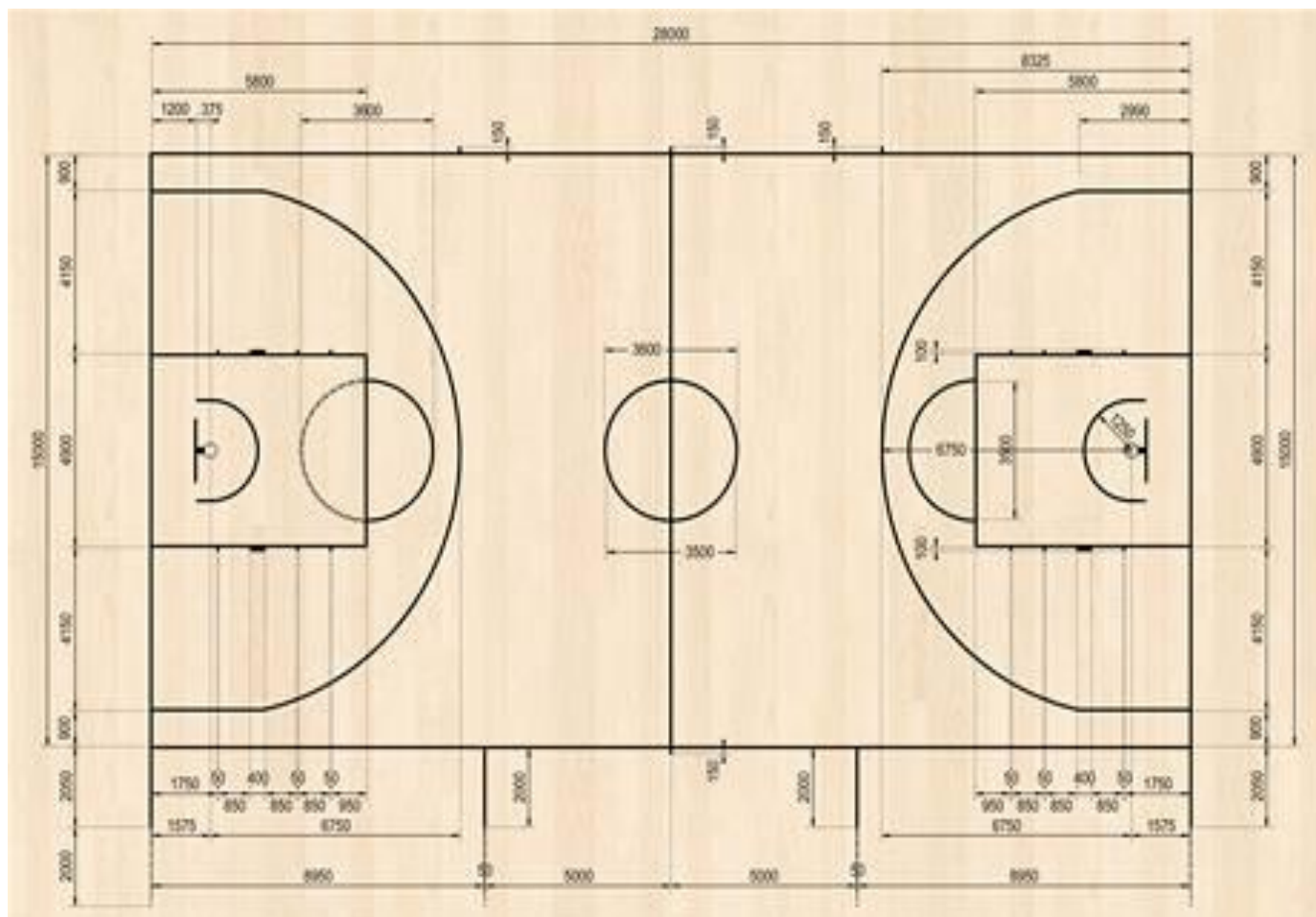
Různé úpravy, opravy a doplňky, které se prováděly pravidelně od roku 1936 po každých olympijských hrách a v současnosti schvaluje kongres FIBA jako její nejvyšší orgán každý rok, nelze kvůli jejich velkému rozsahu vyjmenovat všechny. Lze však konstatovat, že převážná většina změn příznivě ovlivnila hru. Mezi nejvýznamnější změny patří pravidlo 3 vteřin, během něhož smí útočník s míčem i bez míče setrvávat ve vymezeném území soupeře se objevilo poprvé v roce 1948 zabránilo útočníkům získávat neúměrnou výhodu nad obránci. Dalším pravidlem, které výrazně zrychlilo hru a zajistilo vyšší skóre v utkáních bylo v roce 1957 pravidlo o 30 vteřinách. Toto pravidlo schvalovalo dobu 30 vteřin, během nichž musí útočící družstvo vystřelit na koš. Později se doba z 30 vteřin zkrátila na 24 vteřin. Za zmínku ještě stojí pravidlo o omezeném počtu osobních chyb. Díky tomuto pravidlu se obnovila narušená rovnováha mezi obranou a útokem.

Většina ustanovení a článků prošla úpravami a různými změnami a zasáhla do vývoje hry a ovlivnila ji. Některé články upravující práva a povinnosti hráčů se nezměnily. Je to např. pravidlo o hraní nohou, které ve svém původním znění z roku 1932 říká, že k jeho porušení dochází pouze tehdy, jde-li o úmyslné kopnutí či zasažení míče kteroukoli částí dolní končetiny. Toto pravidlo se nyní jmenuje úmyslné hraní nohou. Hráč nesmí s míčem běhat, úmyslně jej kopat nebo blokovat kteroukoli částí nohy nebo jej udeřit pěstí. Výjimku splňuje náhodný dotek míče kteroukoliv částí nohy. Tento čin není braný jako přestupek. (Velenský M., Velenský E., 1994, s. 156)

2.2.5 Současná pravidla basketbalu

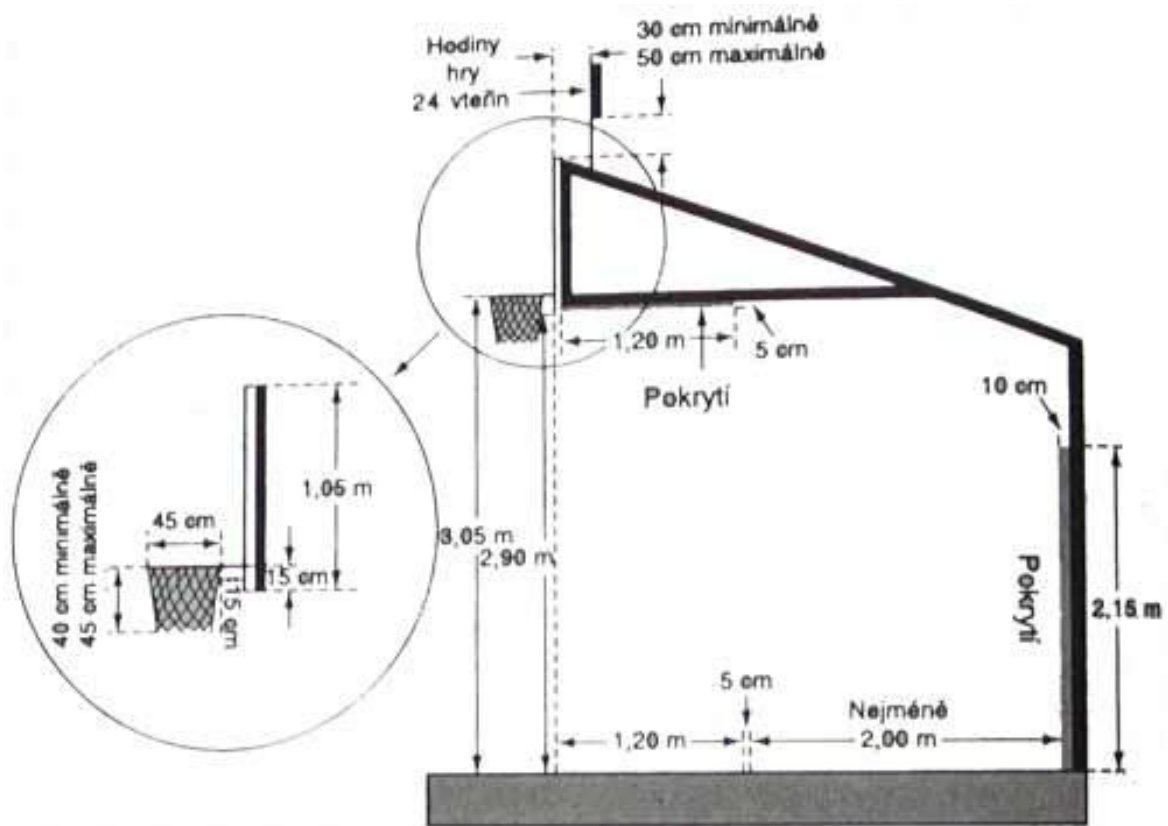
Mezi současné trendy patří zachování rovnováhy mezi útokem a obranou. Nepřipouštět příliš tvrdou a agresivní hru. Zvýšit přitažlivost basketbalu pro diváky i hráče. K aktuálním problémům patří rozdílnost v pravidlech mezi FIBA a americkou profesionální soutěží NBA. Jde především o hrací dobu, kdy v americké profesionální soutěži NBA se hraje 4x12 minut, kdežto v evropských soutěžích je to pouze 4x10 minut. Došlo také k sjednocení času, který povoluje dobu útoku. FIBA, která stanovovala dobu útoku 30 vteřin, přijala zkrácenou dobu z NBA a to 24 vteřin. V roce 2010 došlo k vyřešení další rozdílnosti

vzdálenosti tříbodového území, kdy FIBA přijala aktuální pravidla pro rok 2010. (Velenský M., Velenský E., 1994, s. 156)



(ČBF, 2009)

- Nejnovější model rozměrů basketbalové palubovky.
- Míry jsou uváděny v centimetrech.



(ČBF, 2009)

- Nejnovější model basketbalového koše.

2.3 Mezinárodní basketbalová federace

Vznikla 18. července 1932 v Ženevě, jedním ze zakládajících členů byl i F. M. Marek, který se později stal prvním předsedou Československého basketbalového svazu. Vznik federace znamenal výrazné posílení pozic košíkové v Evropě, především proto, že zde byla pro všechny členy ustanovena jednotná základna mezinárodních pravidel, podle nichž se mohlo hrát se zahraničními soupeři a tak dále rozšiřovat basketbalové oblasti. (Nerad P., Velenský E., 1982, s. 7)

Prvním předsedou byl Švýcar **Léon Bouffard**. (obrázek příloha č. 2) Bývalý švýcarský mistr skoku o tyči. V roce 1929 založil švýcarskou basketbalovou federaci, kde se stal

zároveň i prezidentem. V roce 1932 spoluzaložil FIBA, kde byl prezidentem do roku 1948. V roce 1935 zorganizoval první evropský basketbalový šampionát. Od roku 1948 působil jako čestný předseda FIBA. V roce 2007 byl zakotven do síně slávy organizace FIBA.

2.3.1 Orgány Mezinárodní basketbalové federace

Hlavními orgány FIBA jsou:

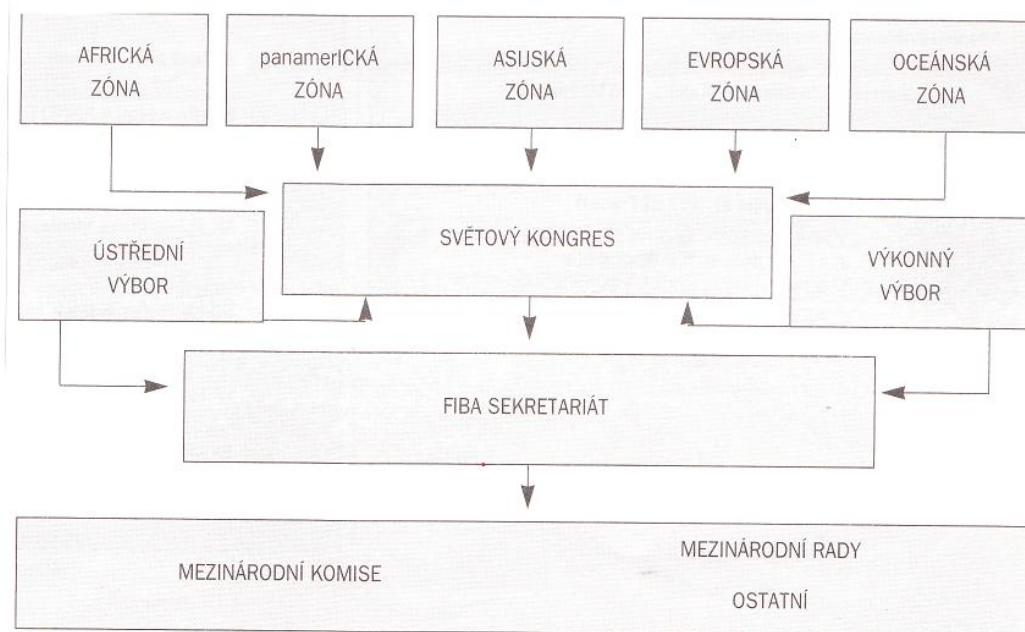
Světový kongres (World congress), který se schází každé 4 roky při mistrovstvích světa mužů. Zde se volí prezident, hodnotí se činnost za uplynulé období, schvaluje činnost a rozpočet na další období, přijímají se noví členové, rozhoduje se o nových směrnicích a pravidlech FIBA.

Ústřední výbor (Central board) má 41 členů a schází se každý rok. Svou činností je odpovědný jednak Světovému kongresu, jednak sekretariátu FIBA. Výbor zpracovává a schvaluje interní opatření a směrnice, zkoumá žádosti o přijetí za člena FIBA, hodnotí a schvaluje roční finanční bilanci i rozpočet, určuje organizaci světových soutěží.

Výkonný výbor (Executive committee) pracuje s 9 členy. Schází se průběžně podle potřeby a řídí práci FIBA mezi schůzemi ústředního výboru.

Sekretariát FIBA je stálým administrativním centrem, který realizuje všechna rozhodnutí vzešlá ze Světového kongresu, Ústředního výboru, Výkonného výboru a všech mezinárodních komisí. Rozhoduje o hráčských záležitostech a o udělování mezinárodních licencí pro rozhodčí, kteří s jejich získáním mohou řídit oficiální soutěže FIBA. V kompetenci sekretariátu, který je zároveň sekretariátem pro Evropskou zónu, jsou rovněž organizačně administrativní práce.

Světové zóny jsou územními orgány FIBA, je to zóna: africká, panamerická, asijská, evropská a oceánská.



(Velenský M., Velenský E., 1994, s. 161)

Mezinárodní komise se schází průběžně a v případě naléhavé potřeby, o její práci se opírá Světový kongres. Kromě toho připravují podklady pro zasedání. K těmto komisím patří: technická, legislativní, finanční, mezinárodně-organizační, mužského basketbalu, ženského basketbalu, juniorského mužského basketbalu, juniorského ženského basketbalu, volební a komise basketbalu tělesně postižených.

Vedle těchto komisí jsou členy kongresu ještě Mezinárodní rady (International councils) – lékařská a propagační a mezi Ostatní jsou řazeny Mezinárodní výbory pro minibasketbal a Světová asociace basketbalových trenérů (WABC). Všechny tyto komise mají zvláštní statut. (FIBA, 2010)

2.3.2 Mezinárodní a národní soutěže

Olympijské turnaje v basketbalu mužů a žen. Pořádají se každé 4 roky v rámci programu letních olympijských her. Mistrovství světa se pořádá jednou za 4 roky ve všech kategoriích. Účast je podmíněna kvalifikací. Mistrovství jednotlivých světových zón se vypisují na základě propozic příslušných orgánů jednotlivých zón a podle potřeb kvalifikací na olympijské hry a mistrovství světa. V Evropě je to v první řadě Mistrovství Evropy. Účast v závěrečném turnaji Mistrovství Evropy rovněž podléhá kvalifikaci. Hraje se jednou za 2 roky. (Velenský M., Velenský E., 1994, s. 162)

2.4 Česká basketbalová federace

2.4.1 Stanovy ČBF

Česká basketbalová federace (ČBF) je ústřední řídicí autonomní instituce, která zabezpečuje všestranný rozvoj basketbalu na území České republiky. Ze stanov ČBF, obsahujících 16 článků, lze především upozornit na:

Článek I. obsahuje základní ustanovení o složení ČBF, její postavení, název a sídlo. Dále o jejím členství ve FIBA a ČVO (Český olympijský výbor).

Článek II. upřesňuje poslání a cíl činností, k nimž především patří:

- rozvoj basketbalu a organizace soutěží na území České republiky
- zastupuje zájmy českého basketbalu v mezinárodních sportovních organizacích
- napomáhá při zajišťování materiální a finanční základny pro rozvoj basketbalu
- vydává vnitřní předpisy a dbá na jejich dodržování

Článek III. popisuje členství v ČBF, za jakých podmínek vzniká a zaniká, jakým způsobem se členové ČBF prokazují.

Článek IV. se věnuje členství právnických osob.

Článek V. popisuje práva a povinnosti členů

Článek VI. stanovuje organizační výstavbu ČBF. Orgány ČBF jsou: valná hromada, Výbor ČBF, Dozorčí a odvolací rada.

Článek VII. hovoří o valné hromadě (dále jen VH):

- VH je nejvyšším orgánem ČBF a je tvořena delegáty. Každý delegát disponuje na valné hromadě jedním hlasem,
- svolává jí výbor ČBF nejméně jednou ročně,
- je oprávněna jednat a rozhodovat o všech otázkách, které souvisejí s posláním ČBF,
- přijímá rozhodnutí nebo jiná opatření, a to vždy na základě většinové vůle (schvaluje stanovy, účetní závěrku, rozpočet, apod.),
- funkční období orgánů ČBF, jejichž členové jsou voleni VH je čtyřleté, pokud VH nerozhodne jinak.

Článek VIII. pojednává o výboru ČBF:

- výbor ČBF je výkonným a řídicím orgánem ČBF, realizuje usnesení VH, zajišťuje provoz ČBF, výkon jeho pravomocí a působnosti, dále vystupuje jménem ČBF v právních vztazích,
- počet členů stanoví VH, a to vždy v lichém počtu, jeho předsedu a místopředsedu volí VH,
- schází se zpravidla jednou za měsíc a je oprávněn rozhodovat ve všech věcech, které nejsou stanovami vyhrazeny VH,
- organizuje a řídí hlavní i hospodářskou činnost ČBF.

Článek IX. popisuje dozorčí a odvolací radu (dále jen DOR):

- DOR je kontrolním a revizním orgánem ČBF
- má pět členů, kteří jsou voleni VH na dobu čtyř let,
- řídí se stanovami a jednacím řádem ČBF, který schvaluje VH,
- nezasahuje do pravomoci výboru ČBF,
- členové DOR nemohou současně vykonávat funkci člena výboru ČBF, ani funkci člena oblastního výboru.

Článek X. se zmiňuje o sekretariátu:

- je to profesionálně odborné pracoviště, které zřizuje výbor ČBF k realizaci svých rozhodnutí a k zabezpečení všech operativních a praktických potřeb ČBF,
- v čele sekretariátu je generální sekretář ČBF, kterého jmenuje a odvolává výbor ČBF.

Článek XI. se věnuje územnímu členění a krajským sdružením.

Článek XII. popisuje právní subjektivitu ČBF.

Článek XIII. pojednává o majetku a hospodaření.

Články XIV. – XV. stanovují uplatňování práv a řešení sporů.

Článek XVI. je posledním článkem a obsahuje závěrečná ustanovení. (ČBF, 2009)

2.5 České soutěže

2.5.1 Historie nejvyšších českých soutěží

Roku 1934 se první liga pražského okrsku stala definitivně zemskou ligou, do které byli přizváni další 3 účastníci, čímž počet hrajících družstev stoupl na 8. (Nerad P., Velenský E., 1984, s. 3)

V roce 1942 byl zrušen Sokol pro „odpor“ proti Říši, což mělo za následek ochuzení o mnohá sportovní zařízení a hřiště. Tento citelný nedostatek ohrožoval i 1. basketbalovou ligu, která se musela reorganizovat, z 12 dosavadních družstev, byl počet snížen na 10. Do ligy žen nastoupilo pouze 7 družstev. Díky stoupajícímu zájmu o košíkovou byla zemská liga roku 1943 rozšířena na 14 družstev. (Nerad P., Velenský E., 1985, s. 1)

Konec roku 1944 a začátek 1945 se nepříznivý vývoj pro okupanty zhoršil. A to především díky nezčetným opatřením, která měla oddálit nezvratný konec. Jedním z těchto opatření byl i zákaz přepravy sportovních družstev. Vidina národní soutěže se rozplynula, aby basketbal nezankl, byly vypsány náhradní místní soutěže. (Nerad P., Velenský E., 1985, s. 6)

V sezóně 1946-47 došlo k mnoha změnám. Mužská nejvyšší liga byla rozdělena na ligu českomoravskou a slovenskou a ženská liga na českou, moravskou a slovenskou. V období 1954-55 došlo k upevnění organizační struktury. Zemská liga byla rozšířena v obou soutěžích na 10 účastníků a dostala pevnou formu dlouhodobé soutěže. (Nerad P., Velenský E., 1985, s. 7)

3 Hypotézy

- 1. Předpokládám, že mladším basketbalistům narozených po roce 1980 bude vyhovovat dynamičtější styl basketbalu.**
- 2. Domnívám se, že v průběhu 5 let bude povoleno více osobních chyb hráče.**
- 3. Předpokládám, že se budou i nadále srovnávat americká a evropská pravidla basketbalu.**

2 Praktická část

3.1 Úvod výzkumu

Praktickou část bakalářské práce jsem se rozhodl rozdělit na dvě podstatné části a to za:

- 1) Srovnání basketbalových pravidel od roku 1930 do roku 2010.

Každý odstavec této části bude vždy tvořen po 10 letech a budou v něm uvedena nejdůležitější pravidla jednotlivých dekad.

- 2) Druhá část výzkumu je ověřená dotazníkovou metodou (viz. příloha č. 5)

- a) Lidé narození do roku 1980

- b) Lidé narozeni po roce 1980

a zároveň na:

- a) muže

- b) ženy

Dotazník je tvořen 13 otázkami, kterého se zúčastnilo 60 respondentů. Z toho je 15 mužů a 10 žen narozených do roku 1980 a také 21 mužů a 14 žen narozených po roce 1980.

Jednotlivé otázky budou graficky zpracované. Dotazník je především tvořen z otázek směřovaných na názor na současná pravidla. Také se zaměřuje na tendenci basketbalových pravidel, která by mohla určit další směr této hry.

3.2 Srovnání basketbalových pravidel od r. 1930 do r. 2010

V této části bakalářské práce jsem se zaměřil na vývoj pravidel od roku 1930 - 2010. Základní pravidla basketbalu již byla dána profesorem Jamesem Naismithem, ale pojďme se podívat, jak se tato hra nadále vyvíjela.

1930-1940

- 28m na délku a 15m na šířku, nejméně pak 24m na délku a 13m na šířku
- Střední kruh má poloměr 61cm
- Koše jsou sestaveny z kovových konstrukcí, naprosto neohebných
- Každé družstvo je sestaveno z 5 hráčů, z nichž je jeden kapitán.
- Všichni hráči mají nosit na zádech čísla-minimálně 16cm vysoké.
- Každé družstvo má maximálně 5 náhradníků
- Při faulu na hráče, který právě vystřelil na koš, se hází jeden trestný hod.
- Družstvo, ve kterém nejsou alespoň 4 hráči, nesmí zahájit utkání.
- Do roku 1937 řídil utkání pouze jeden rozhodčí a dva zapisovatelé.
- **Hráč se může dopustit pouze 4 osobních chyb.**
- Střídající hráč po vystřídání nesmí více vstoupit na hřiště.
- Družstvo má k dispozici 3 oddechové časy za celou hru, jestliže žádá po 4, je mu umožněn, ale družstvo je potrestáno technickou chybou-trestným hodem. Hod může vykonat kterýkoliv hráč.
- Hra se skládá ze dvou polovin po 20 minutách a přestávkou v poločase 10 minut-tento čas je čistého času (nezastavuje se).

- Při rovném počtu bodů po základní hrací době, rozhodčí nastolí 10 minutovou přestávku a následně se hraje 10 minut, které jsou rozděleny po 5 minutách
- Útočící družstvo musí přejít svojí obranou polovinu hřiště do 10s, jinak míč získává soupeř.

1940-1950

- Hrací plochou je obdélník, rozměrů 26x14m a nejmenší přípustný rozměr je 24x12m.
- Rozhodčí oznamuje stav po každém poločasu.
- Žádný rozhodčí nemá právo změnit verdikt druhého rozhodčího.
- Hráč, který byl vystřídán, může vstoupit do hry ještě dvakrát.
- Jsou dvě kategorie družstev:

a) S omezenou výškou hráčů do 190cm tělesné výšky

b) Družstva bez omezení výšky

- V tomto období bylo již povoleno 7 náhradníků (konečný stav až doposud).
- V roce 1948 se také objevilo pravidlo 3 vteřin (hráč v útočném týmu, na polovině soupeře se nesmí zdržovat déle, než-li 3 vteřiny v území pro trestný hod po dobu co je míč v držení jeho týmu).
- Jestliže je hráč faulován při střelbě na koš, provádí dva trestné hody-nikoliv pouze jeden.
- V tento časový úsek se žádná zásadní změna ohledně časů nestala.

1950-1960

- Dovolují se odchylky dva metry více, nebo méně na délku a jeden metr více, nebo méně šířku, přičemž vzájemný poměr musí být vždy zachován (např. 28x15 m, 24x13 m.)
- Rozhodčí je první (hlavní) a druhý, pomáhají jim časoměřič, zapisovatel a nově **i měřič 30s na útok**
- Jestliže hráč, který drží míč, je těsně bráněn a nezbaví se ho do 5s, získává míč soupeř.
- Družstvo si může vybrat dva oddechové časy v každém poločase a jeden oddechový čas v každém prodloužení.
- Trestný hod musí být proveden do 5 vteřin od podání balónu.
- Nové pravidlo 30s na útok znamená, že družstvo, které má míč pod kontrolou se musí pokusit vystřelit na koš do 30s. Jestliže se mu to nepodaří, míč získává soupeř.
- Hra se stává více kontaktní, než doposud. Jestliže je osobní kontakt výsledkem snahy zahrát míč a hráči jsou v takovém postavení, že mají oprávněnou naději získat míč, je možno takový dotyk označit za náhodný a není nutné jej trestat.
- Hraje se stejný časový úsek, jaký je uveden výše, s tím rozdílem, že hra se zastavuje:
 - a) Při osobní chybě.
 - b) Při rozskoku.
 - c) Při přerušení hry pro zranění nebo pro rozhodčím nařízené vyloučení hráče ze hřiště.
 - d) Při přerušení hry z jakéhokoliv důvodu nařízeného rozhodčím.
- V průběhu posledních 5 minut hry v druhém poločase a všech prodloužení se hodiny hry zastavují při každém zapískání rozhodčích.

1960-1970

- Hřiště má obdélníkový tvar, tvrdý povrch a nesmí obsahovat žádné překážky. Délka hřiště je 26m a šířka 14m.
- Utkání stále trvá 2x20 minut čistého času s pauzou v poločase na 10 minut, ale pokud souhlasí obě strany, může se pouze v poločase posunout až na **15 minut**.
- Útočící hráč, který se nachází ve vymezeném území, se nesmí dotknout míče, nebo ho chytit, začal-li míč klesat a je nad rovinou koše.
- Čas se zastavuje, jestliže rozhodčí zapíská a označí:
 - a) Přestupek
 - b) Chybu
 - c) Držený míč
 - d) Mimořádné zdržení při vhazování míče z autu
 - e) Přerušeni hry pro zranění nebo při vyloučení hráče, nařízeném rozhodčím
 - f) Porušení pravidla 30 vteřin
 - g) Přerušeni hry z jakéhokoliv důvodu nařízené rozhodčím
- Po přestupku si může vyžádat střídání pouze družstvo, které má míč v držení ke vhazování ze zázemí.
- Kopání do míče je přestupkem jedině tehdy, jde-li o úmyslné kopnutí. Náhodné uhození nebo dotyk míče nohou není přestupek.
- Hráč, který se dopustí pěti chyb, osobních včetně **technických**, musí automaticky opustit hru
- V posledních třech minutách hry druhého poločasu a během každého prodloužení se všechny osobní chyby považují za chyby způsobené na hráče házejícího na koš.

Družstvo, proti kterému byla chyba učiněna, má možnost zvolit buď dva trestné hody, nebo vyhazování uprostřed postranní čáry.

1970-1980

- Rozměry hřiště se neliší od předchozích, to znamená, že jsou stejná jako v letech 1960-1970.
- Každý hráč je očíslován na přední a zadní straně trička jasnými číslicemi stálé barvy, výrazně odlišné od barvy trička. Jednotlivé čáry číslic musí být nejméně 2 cm široké. Číslice na zadní straně jsou alespoň 20cm vysoké a na přední straně nejméně 10cm vysoké.
- Družstva používají číslic od 4 do 15.
- **Bránící hráč se nesmí dotknout vlastního koše nebo desky, dokud je míč při pokusu o dosažení koše na kruhu, ani se nesmí dotknout míče nebo koše, dokud je míč v koši.** (Trest za tento přestupek je, že pokud míč opustí střelcovu ruku a soupeř se dotkne míče, obroučky, desky jsou automaticky přisouzeny body - buď jeden, nebo dva aniž by míč směřoval do koše.)
- Jakmile se hráči jednoho družstva dopustí deseti chyb osobních nebo technických v každém poločase, všechny další chyby hráčů na hřišti se musí trestat dvěma trestnými hody.

1980-1990

- V tuto dobu mají rozměry hřiště již konečnou podobu a to znamená, že musí být 28 metrů dlouhé a 15 metrů široké.
- **V této dekádě se poprvé setkáváme s hodem za 3 body.** Jsou to dvě polokružnice s poloměrem 6,25m. ze středu koše.

- Pokus o koš ze hry za 3 body mění svou hodnotu poté, co se míč dotkl kruhu koše a dotkne se jej dovoleně bránící, nebo útočící hráč. To znamená, že hodnota dosaženého koše není za 3, nýbrž pouze za 2 body.
- Delší zdržování ve vymezeném je dovoleno pouze hráči, který byl v tomto území méně jak 3 sekundy a dribluje v něm s úmyslem hodit na koš.
- Jakmile družstvo získá kontrolu míče na své vlastní polovině, musí míč do deseti sekund přihrát do své přední poloviny hřiště.
- Zpět na svou obrannou polovinu v jediném útoku již přihrát nemůže.
- Utkání se skládá ze dvou poločasů po 20 minutách a přestávkou v poločase 15 minut.
Příslušné orgány FIBA, národní a místní organizace mohou stanovit dobu trvání utkání na čtyři úseky po 12 minutách, nebo dva poločasy po 22 minutách.

1990-2000

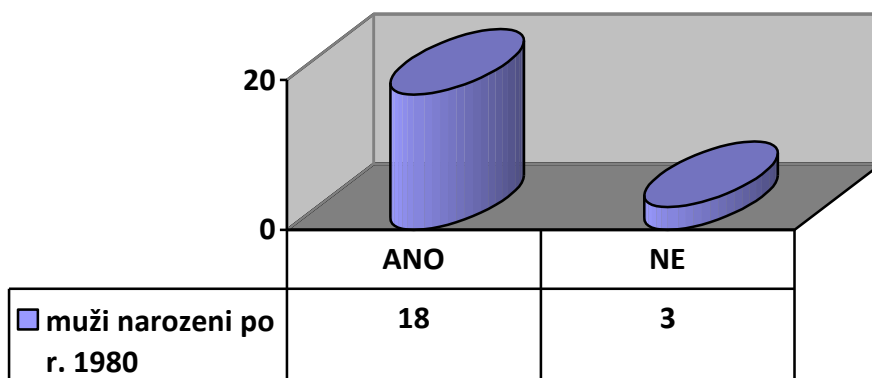
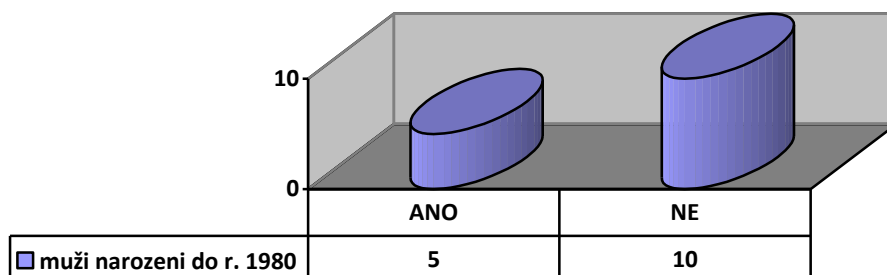
- **Utkání se skládá ze 4 období po 10 minutách, přestávky mezi prvním a druhým, třetím a čtvrtým obdobím a před prodloužením trvají 2 min, přestávka mezi poločasy je 15min.**
- Zavedení nového pravidla opravitelný omyl napomáhá rozhodčím k tomu, že pokud se spletou, může dojít k opravě a ani jedno družstvo nebude muset takto z určitých důvodů podávat protest proti rozhodčím.
- Nadále se změnilы tresty za technické chyby hráčů a trenérů. Již nedochází k vhazování z autu, ale za každou technickou chybu jsou nařízeny dva trestné hody.
- Hráč musí přejít svou obrannou polovinu hřiště do 8 vteřin od získání balónu, nikoliv do 10s jako to bylo v minulých letech.
- Hráč musí vystřelit na koš do limitu 24s.

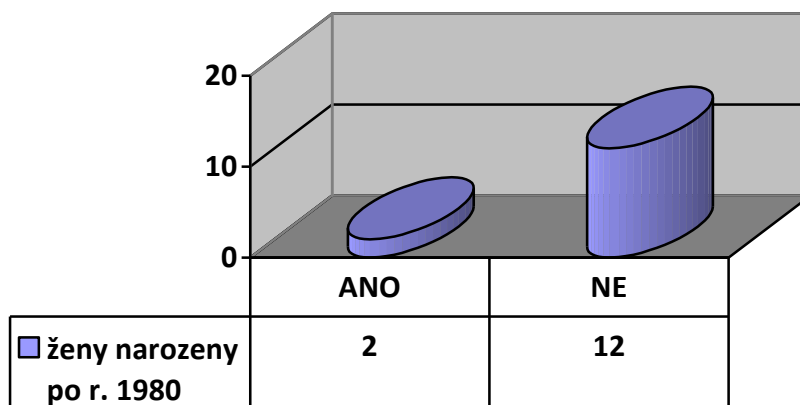
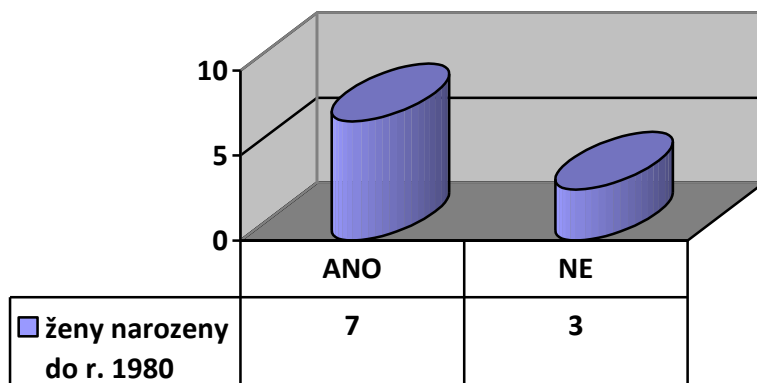
2000-2010

- Vymezené území bude určeno obdélníkem na hrací ploše. Vymezené (třívteřinové) území bude obdélník (nikoliv jako doposud lichoběžník)
- Vzdálenost tříbodové čáry bude 6,75 m (a ne 6,25 m jako doposud).
- V posledních dvou minutách utkání a v posledních dvou minutách každého prodloužení, následující po povoleném oddechovém čase družstva, které bylo oprávněno k držení míče ve své zadní části hřiště, bude vhazování provedeno na čáře ke vhazování (na úrovni vrcholu tříbodové čáry), proti stolku zapisovatele, a ne tak jako doposud na prodloužené středové čáře.
- Půlkruhy proti prorážení budou vyznačeny pod oběma koši na hrací ploše. Vzdálenost od vnitřního okraje půlkruhu do prostředku obroučky (na zemi) bude 1,25 metru.
- Prorážení (útočná chyba) nebude nikdy zapískána, jestliže dojde ke kontaktu útočícího hráče s obráncem, který stojí uvnitř půlkruhu proti prorážení.
- Jestliže k vhazování ze zázemí má dojít na zadní polovině, a je to vyžadováno příslušným článkem pravidel, na zařízení 24 vteřin bude nastaveno nových 24 vteřin.
- Jestliže se má vhazovat v přední polovině hřiště, a je to vyžadováno příslušným článkem pravidel, zařízení 24 vteřin bude nastaveno následovně:
 - a) Jestliže zařízení 24 vteřin ukazuje v době zastavení hodin hry 14 nebo více vteřin, nebude zařízení 24 vteřin vynulováno a zůstane nezměněno.
 - b) Jestliže zařízení 24 vteřin ukazuje v době zastavení hodin hry 13 nebo méně vteřin, zařízení 24 vteřin bude vynulováno a nastaveno na 14 vteřin.

3.3 Dotazník

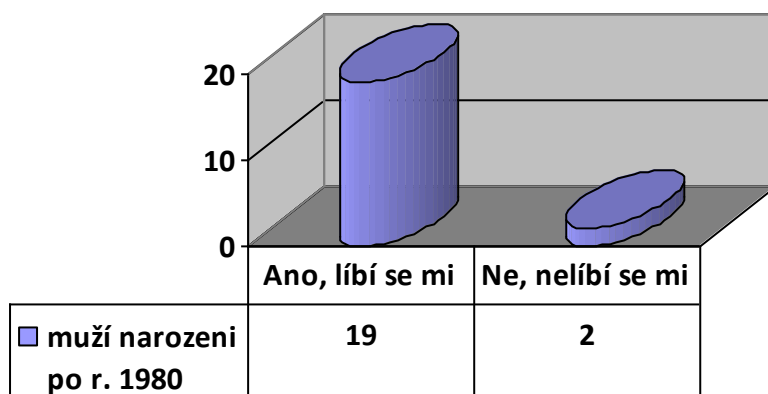
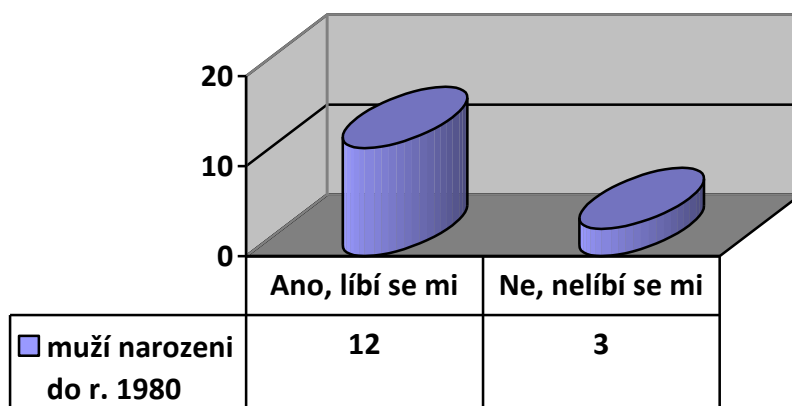
1) Jste pro stálost pravidel, nebo preferujete, když se pravidla obměňují?

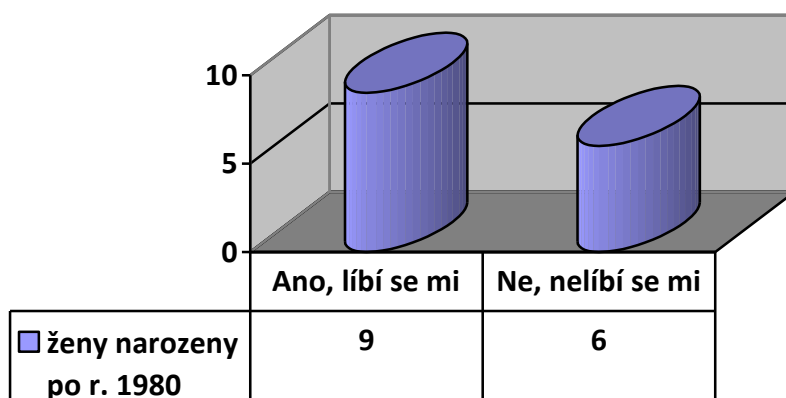
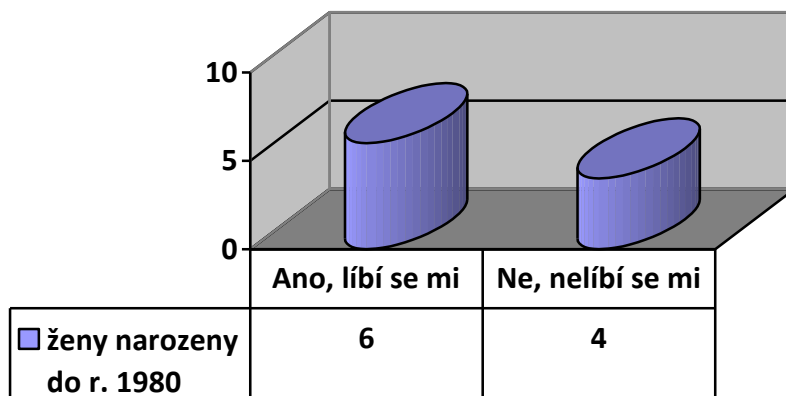




Jestliže se podíváme na jednotlivé grafy, zjistíme, že ustálení pravidel by nejvíce vyhovovalo mužům i ženám, kteří byli narozeni do roku 1980. Naopak pro obměňování a zdokonalování se vyslovila valná většina mužů i žen narozených po roce 1980. Jednoznačně za tím vidím u starších lidí především pohodlnost a neakceptovatelnost rozvoje této dynamické hry. Naopak rozvoj a zdokonalování pravidel očekává většina mladých lidí, kteří byli narozeni po roce 1980.

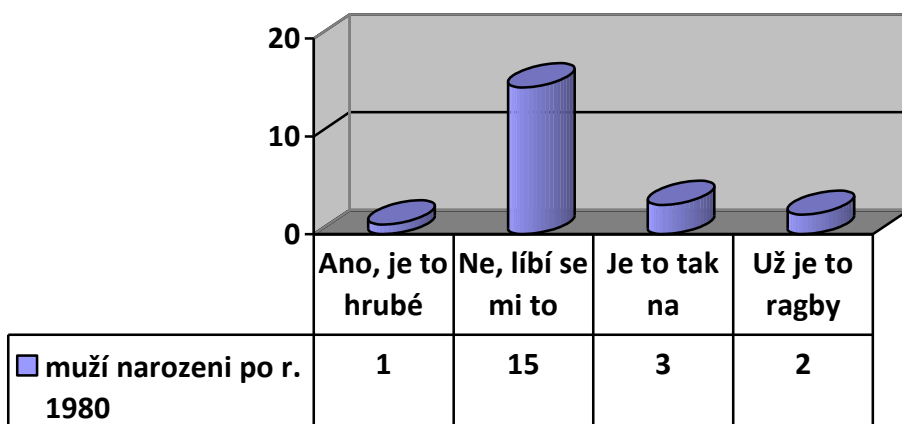
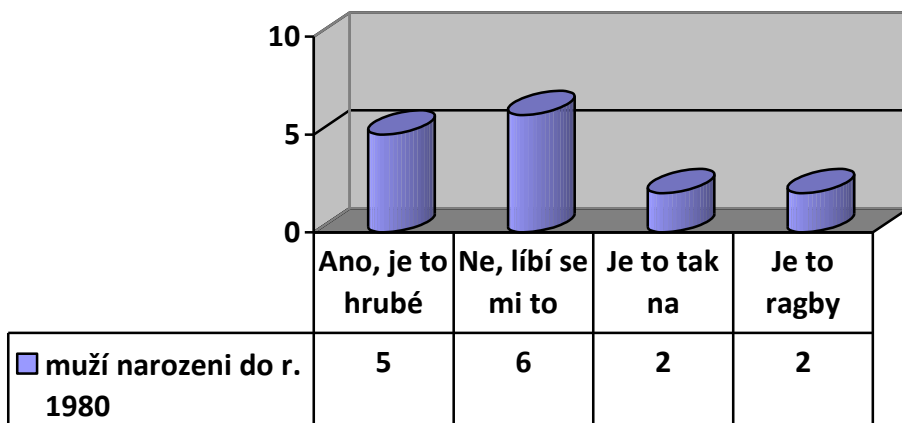
2) Jaký je Váš pohled na současná pravidla?

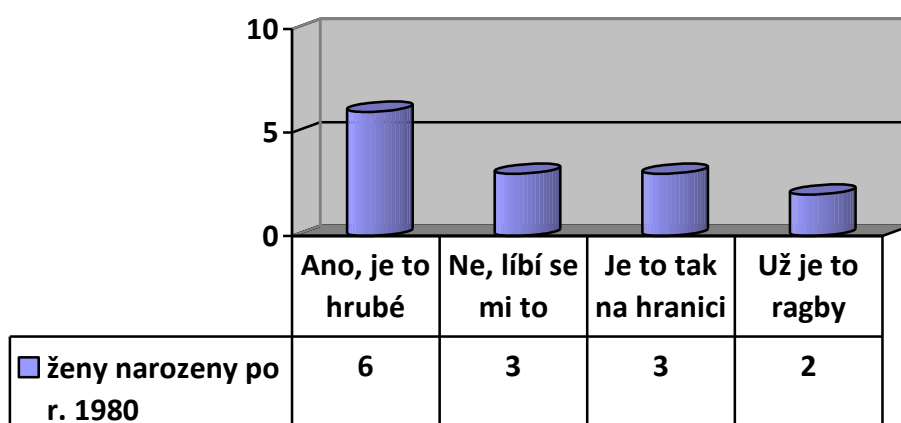
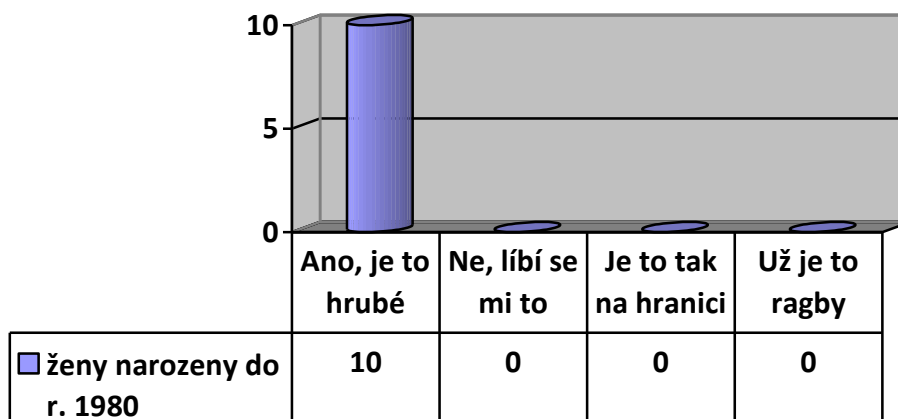




Tento graf znázorňuje momentální pohled na současná pravidla, kde se dovídáme, že většina mužů, ať už narozených před rokem 1980 nebo po roce 1980, se s těmito pravidly ztotožňuje. U žen je situace rozdělena přibližně půl na půl – domnívám se, že je to následek posuzování citlivosti faulu, kdy se většina doteků již nepíská a hra je poněkud tvrdší pro ženy jakéhokoliv věku. Na to navazuje další otázka v dotazníku.

3) Domníváte se, že dnešní basketbal je až příliš hrubý?

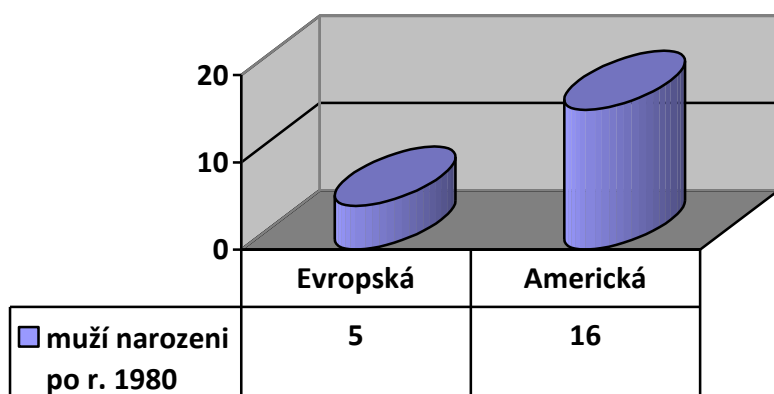
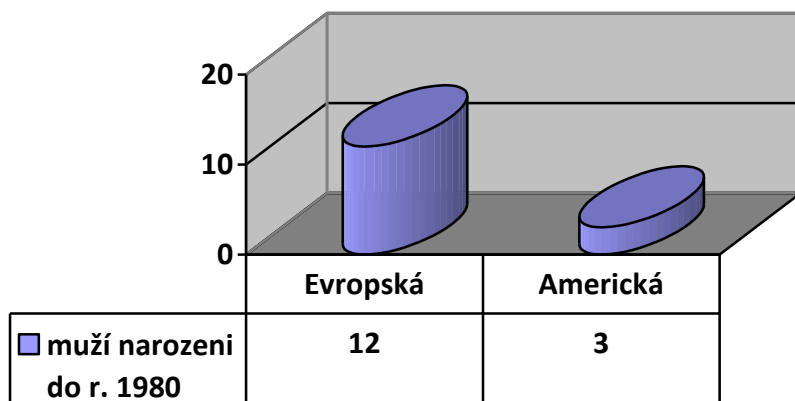


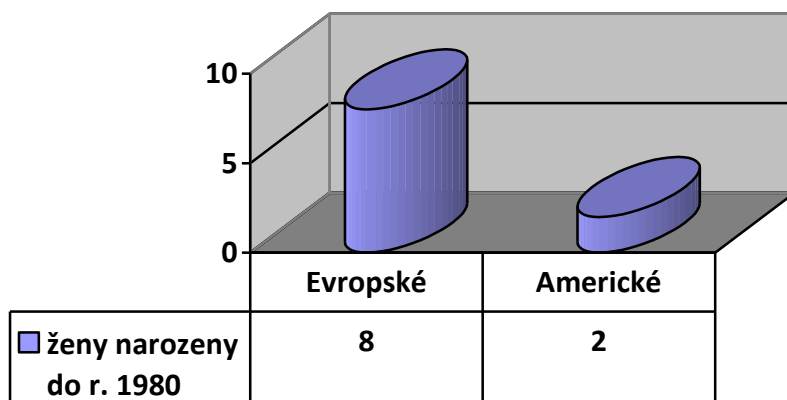
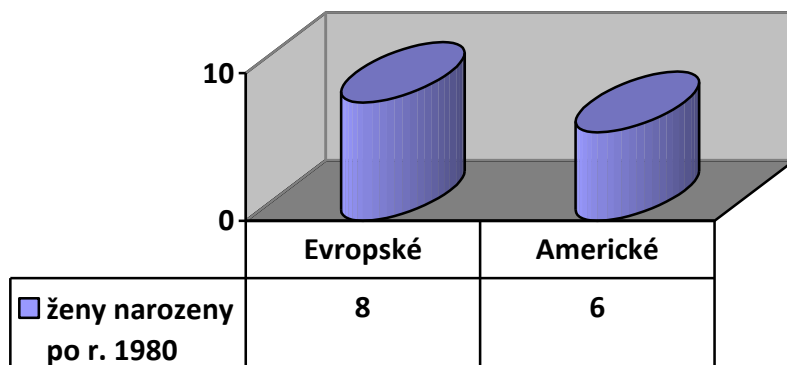


Na tomto grafu vidíme, že pro hrubost v tomto sportu je většina mladých mužů. Naopak úplná většina žen narozená do roku 1980 se vyslovila proti hrubosti. Předpokládám, že tato skupinka dotázaných preferují takzvanou stínovací, bezkontaktní obranu. Faulem je jakýkoliv dotek protihráče. V dalších dvou kategoriích jsou téměř sloupce vyrovnané. Znázorňuje, že každý jedinec vyznává jinak urputnou činnost při bránění. Mladí muži jsou vedeni k agresivní obraně už od začátku jejich basketbalové kariéry, což vychází z nynějšího pojetí basketbalu, kdy za úspěchem stojí především tvrdost v obraně-téměř na hranici faulu.

Můj osobní pohled na tuto otázku je, že agresivita v basketbale se bude nadále stupňovat, protože přeci jenom jde o kontaktní sport.

4) Jaká pravidla spíše preferujete?





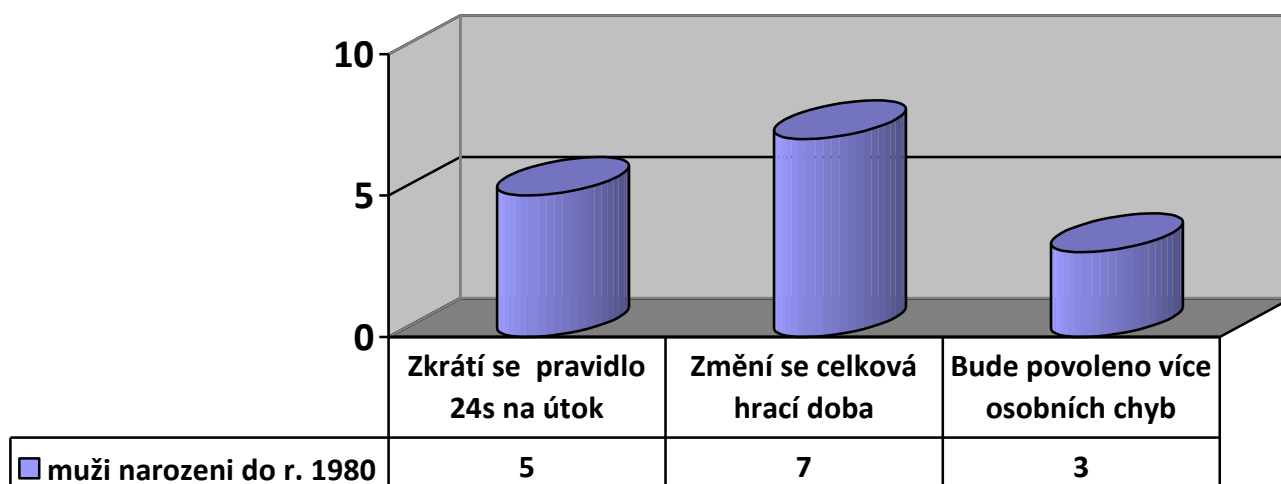
Zde vidíme, že graf u mladých mužů jednoznačně inklinuje k americkým pravidlům. Vidím důvod zde:

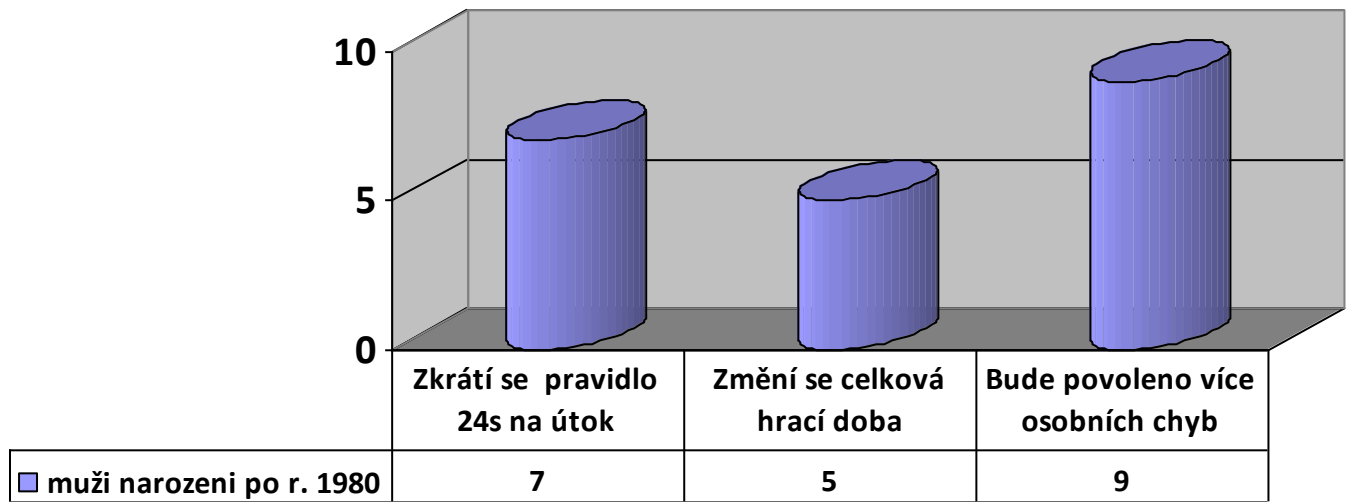
- 1) Americká pravidla, jsou daleko benevolentnější a daleko více se tolerují drobné prohřešky.
- 2) Hra má daleko větší spád, je zde vidět plno rychlých protiútoků, které jsou zakončené do několika sekund od doskočeného míče pod vlastním košem.

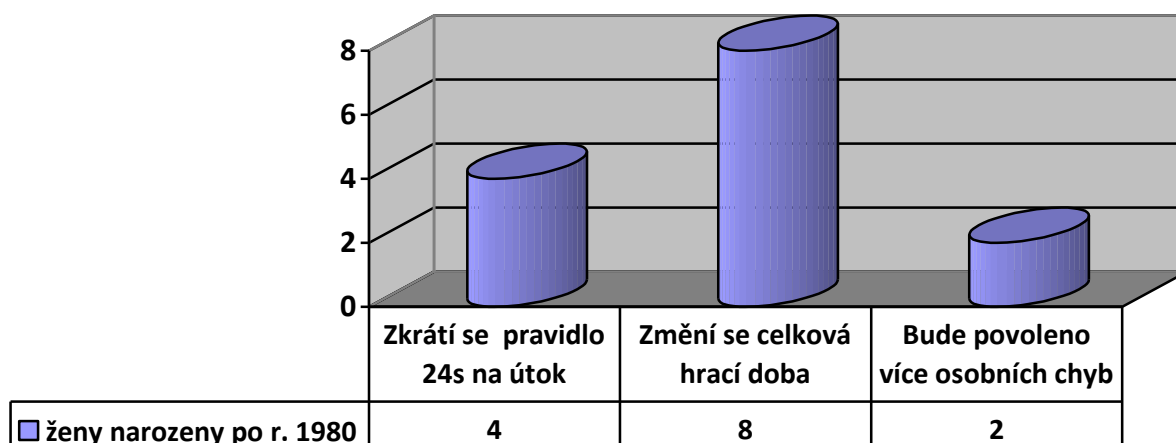
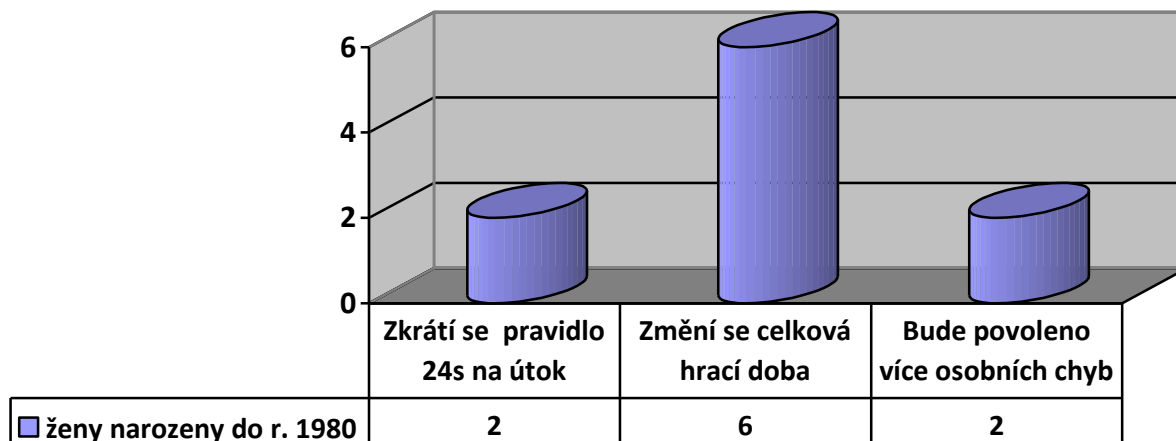
Rozdíl mezi americkým rychlým protiútokem a evropským je pouze jeden. Američtí basketbalisté jsou schopni zahrát protiútok, i když proti nim stojí připravená obrana. To podle mého názoru ještě evropskému basketbalu stále chybí.

U evropských pravidel se vše posuzuje přísným metrem a hra je daleko více přerušována, což vyhovuje z velké části ostatním třem dotazovaným skupinám. Předpokládám, že zbylé tři skupiny preferují spíše kombinační systémy a uspořádání hry, nežli basketbal plný tvrdých protiútoků.

5) Jaká myslíte, že nastanou další změny v pravidlech basketbalu?

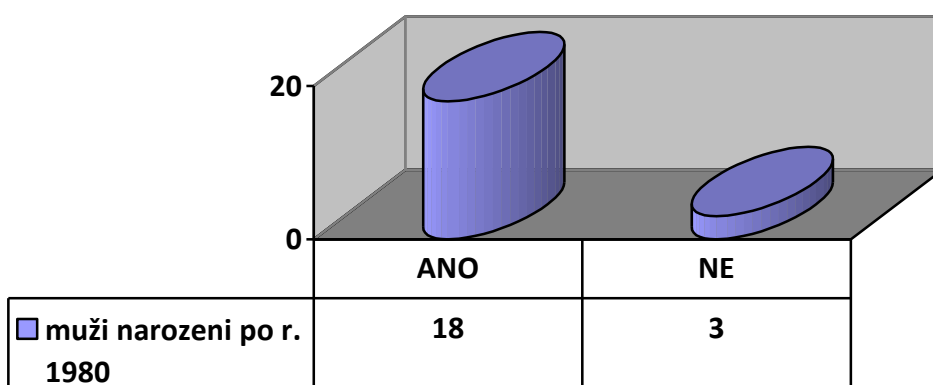
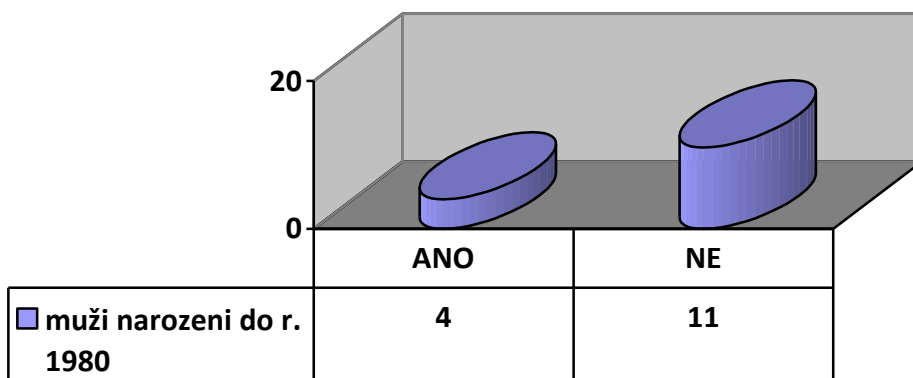


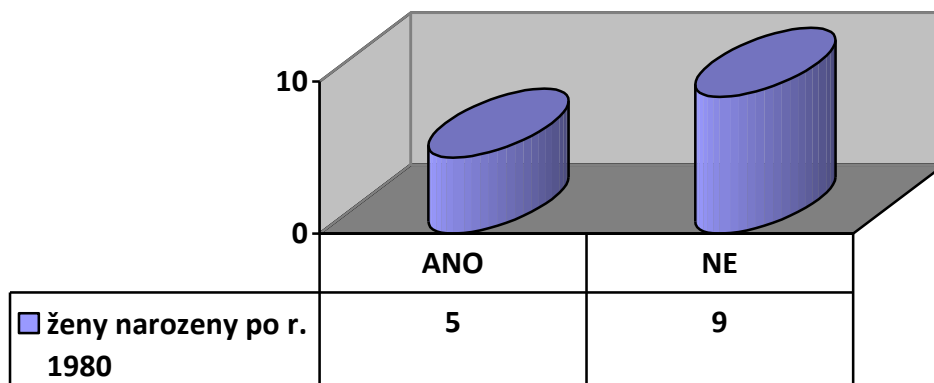
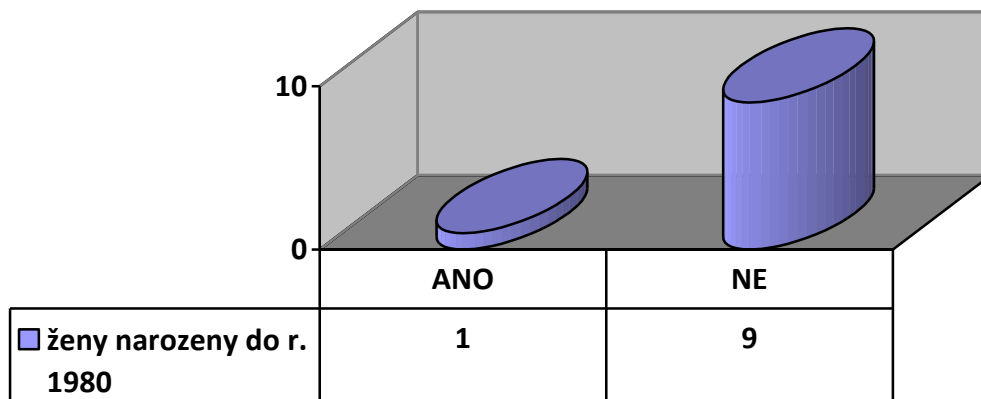




Tato otázka nám nastínila, jaké pravidlo by si jednotlivé skupiny přály změnit. Opět se ukázalo, že pro mladé muže narozené po roce 1980 je bližší hra rychlá, dynamická a zároveň i tvrdá. Z 21 dotázaných odpověděla téměř polovina dotázaných, že by si přála více osobních chyb. To ukazuje na to, jakým směrem se v následujících letech bude mužský basketbal dále upínat. Většina dotázaných 3 skupin by si přála upravit celkový časový úsek hry a vůbec se jim nelíbí vidina dalšího zkracování útoku na 24 vteřin.

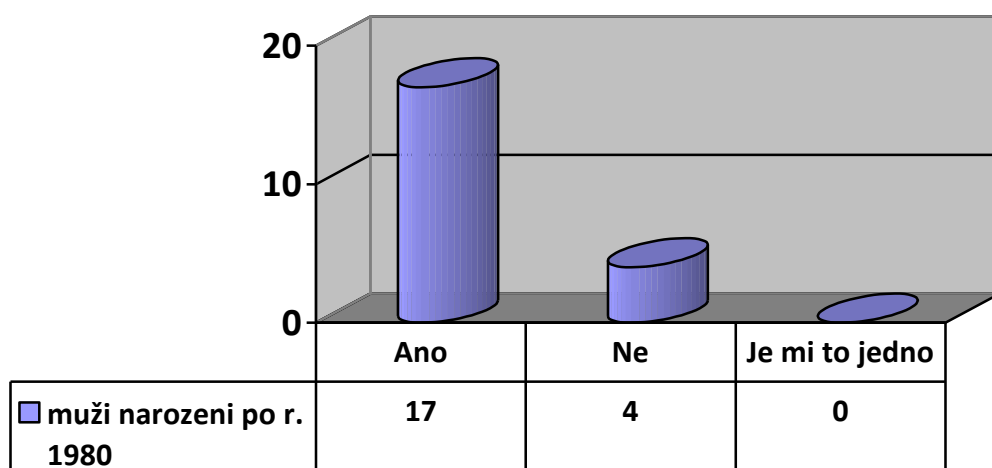
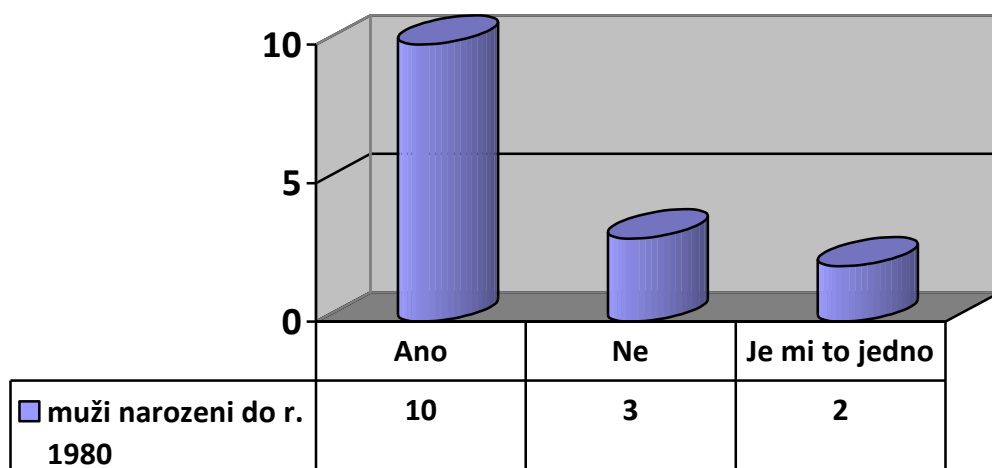
6) Jste pro přijímání pravidel z americké NBA?

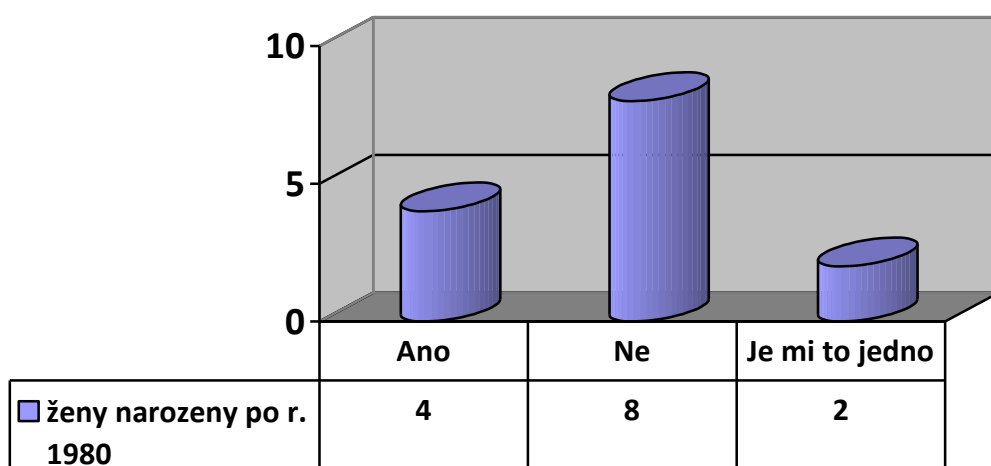
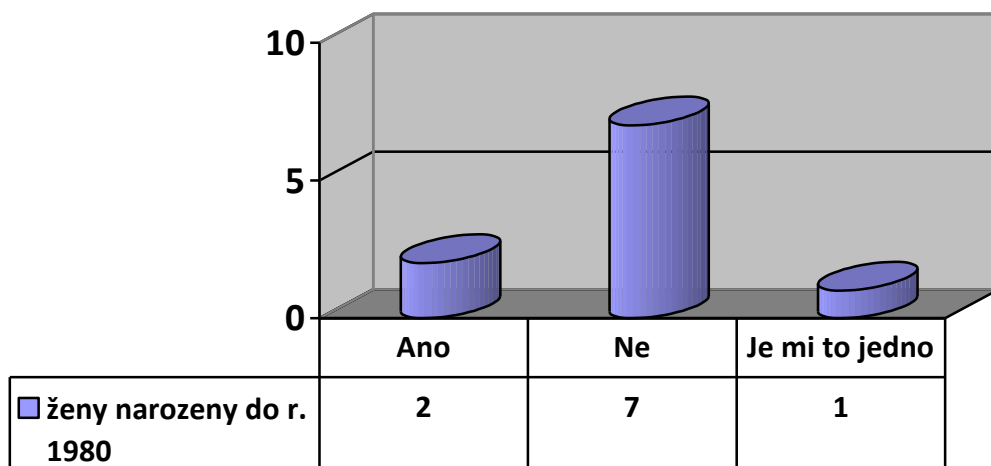




V této otázce jsem se snažil najít, jaké skupině lidí nejvíce vyhovuje přejímání pravidel z americké NBA. Opět se ukázalo, že nejvíce tyto změny vyhovují mužům narozeným po roce 1980. Jak je vidět, ostatní spíše preferují evropská pravidla. Domnívám se, že přejímání pravidel z americké NBA je nevyhnutelné. Amerika je kolébkou basketbalu a je to právě americká NBA, která udává trend tohoto sportu.

7) Jste zastáncem, aby se vytvořila samostatná liga mladých hráčů a hráček do 25 let?

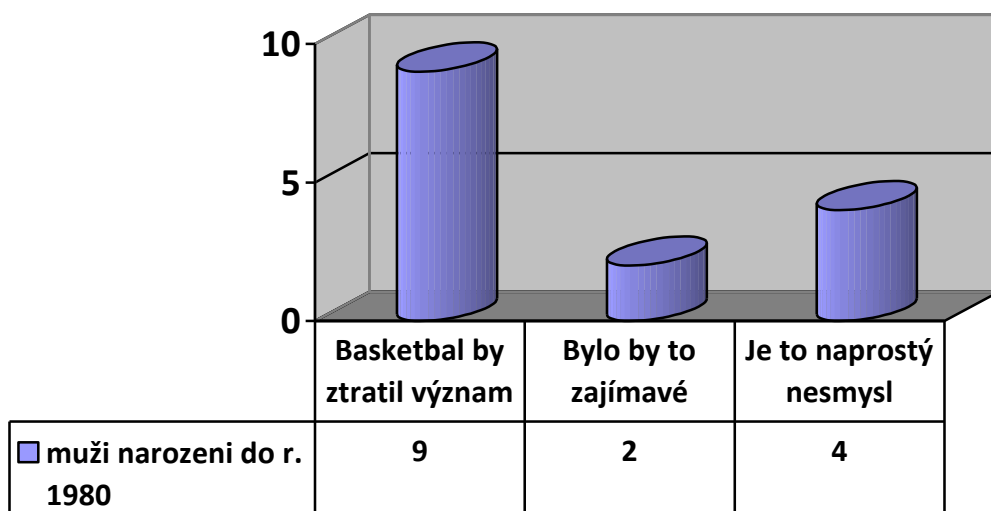


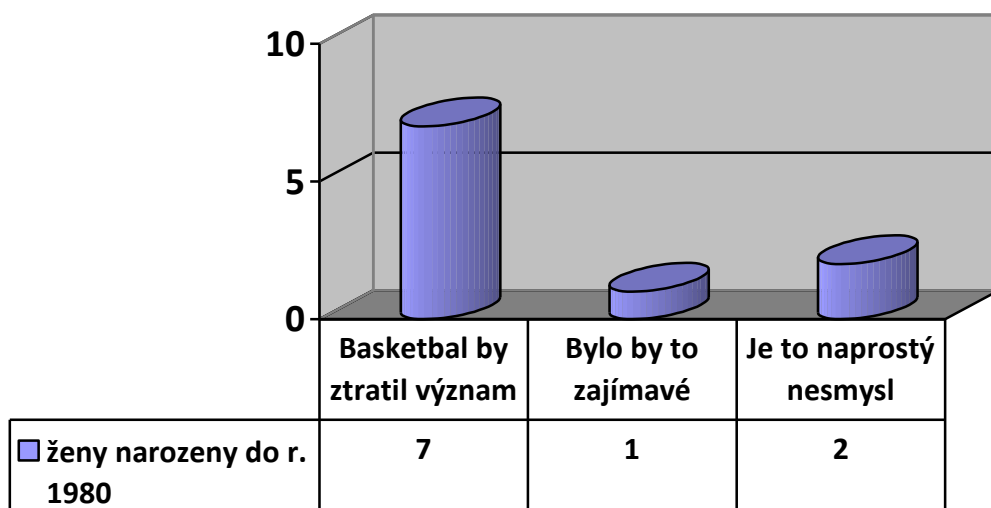
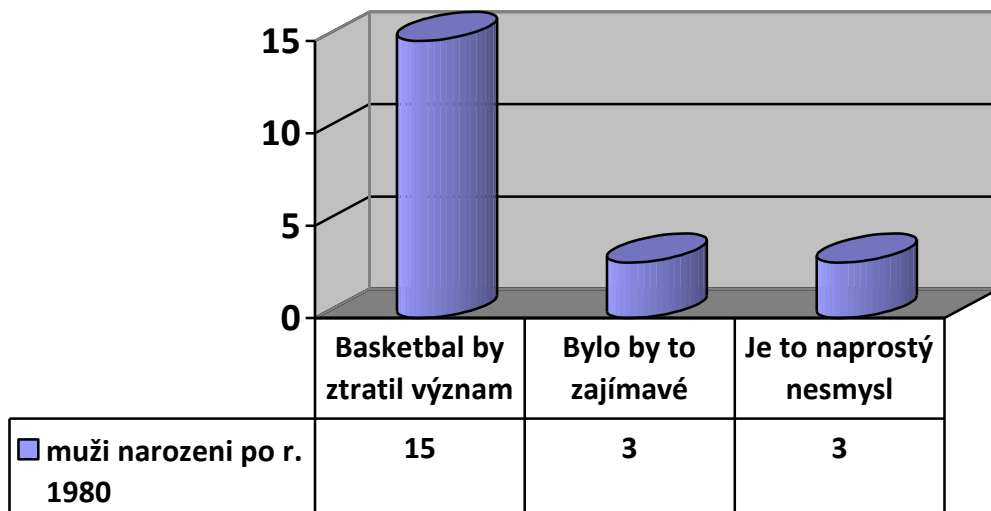


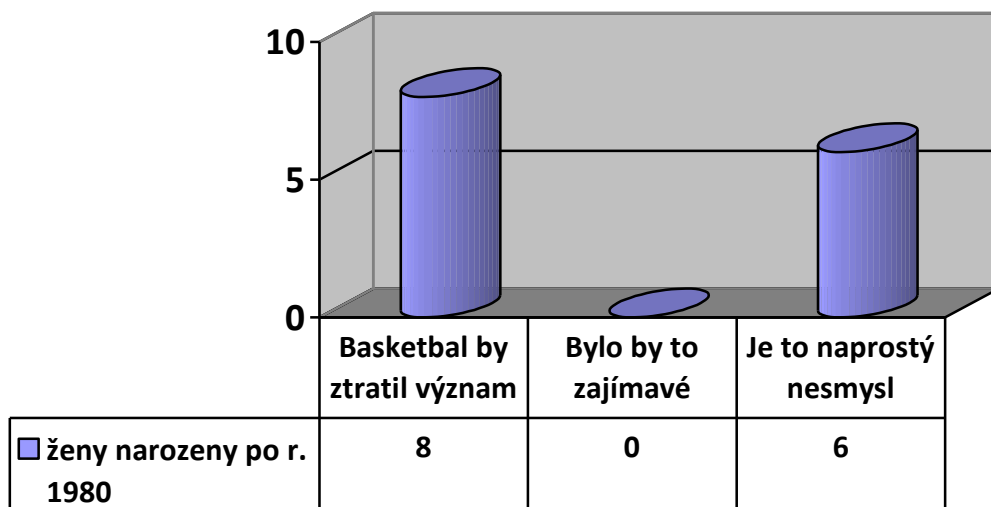
Tento graf nám jednoznačně ukazuje, jaké skupiny by byly pro vytvoření samostatné ligy talentovaných hráčů a hráček do 25 let. Když se podrobně podíváme na jednotlivé grafy, zjistíme, že pro vytvoření této soutěže by se vyslovila větší oslovená část mužů. Naopak ženy spíše nesouhlasily. Je si to možno jednoduše vysvětlit nedostatkem kvalitních hráček pro tuto soutěž. Kdybychom nahlédli do některých soupisek ženské basketbalové ligy (ŽBL), zjistili bychom, že již v mnoha týmech figurují jako zkušené hráčky ženy, kterým je „pouze“ 22 let. Tudíž by pro ně tato liga neměla význam. Kdežto u mužů je

situace poněkud jiná. Mladí hráči se dostávají na hřiště Mattoni NBL pouze sporadicky a hledají svá místa na hřišti jen výjimečně. Myslím si, že pro mladé muže by tato soutěž byla jednoznačně přínosem, což už nám ukázal i samotný průzkum.

8) Jaký by byl Váš postoj, kdyby se basketbal rozdělil na soutěže podle velikosti (např. do 185cm, od 185 do 200cm, nad 200cm.





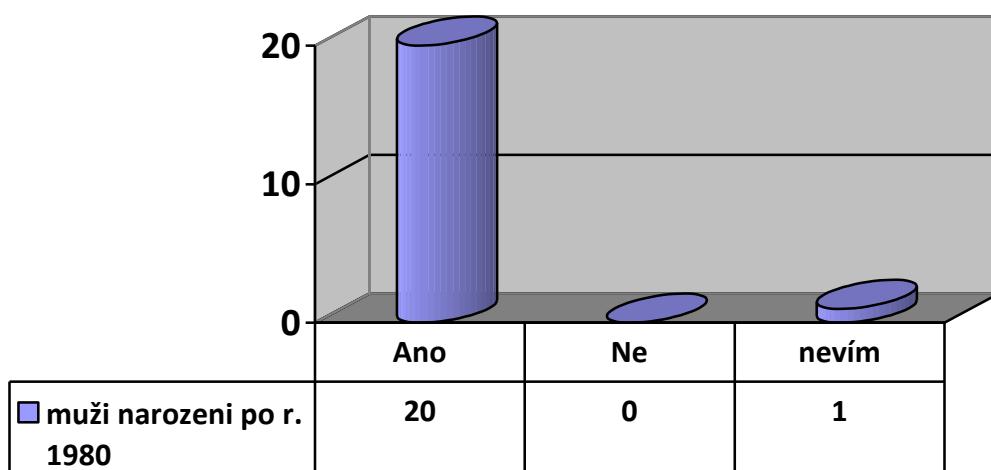
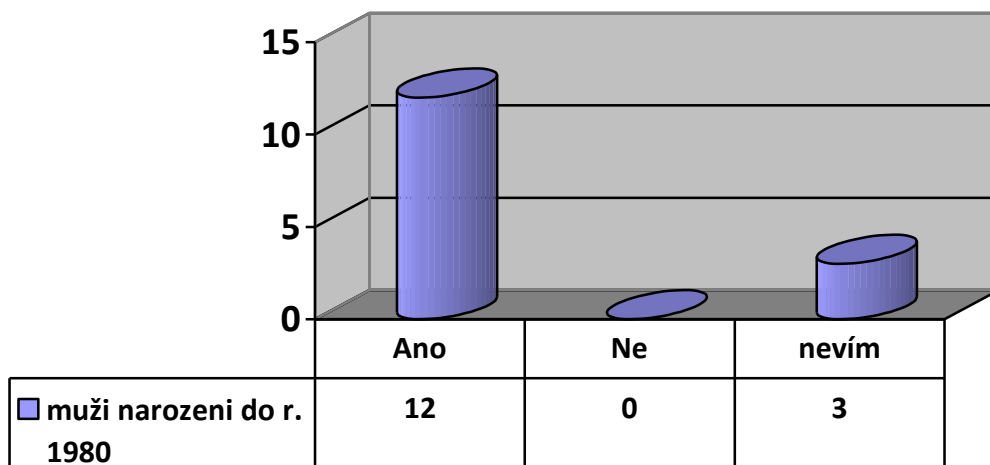


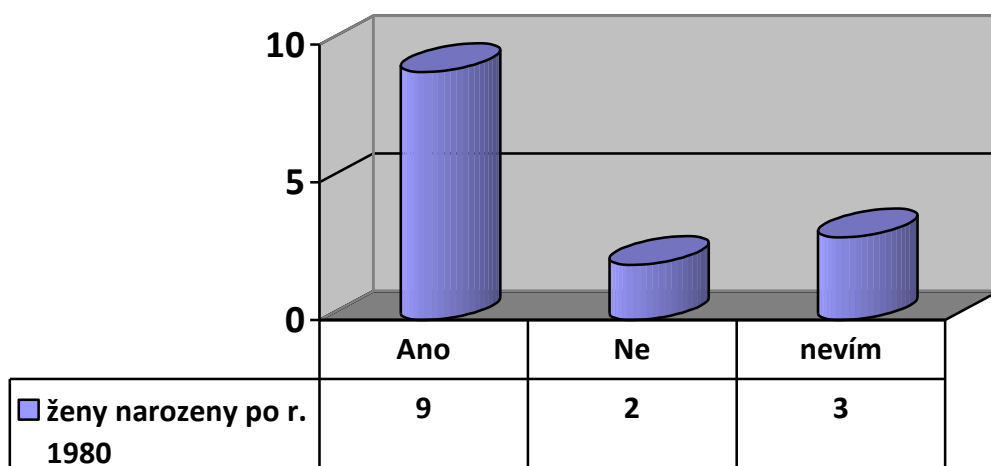
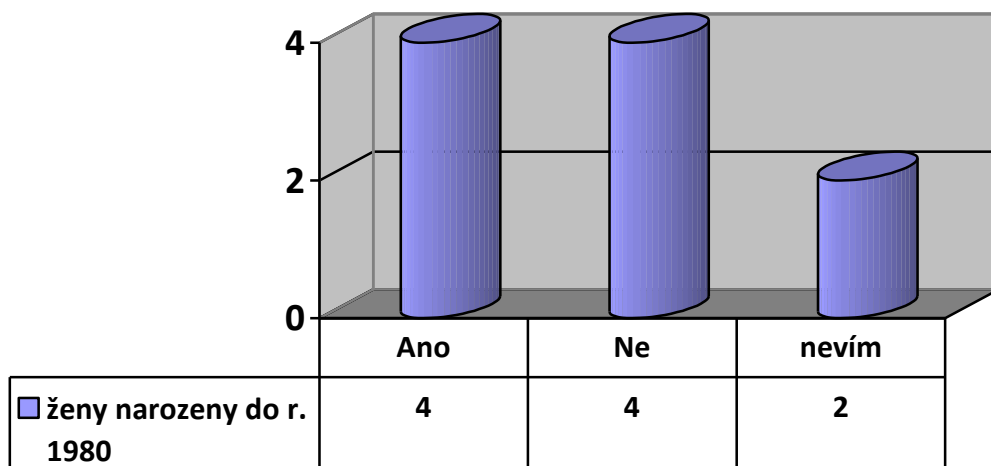
V této otázce jsme dostali jednoznačnou odpověď od všech 4 dotazovaných skupin. Téměř nikdo z dotazovaných by si nepřál rozdělení soutěží podle výšky. Na druhu stranu, když se podíváme zpět a to do roku 1937, se družstva rozdělovala do dvou skupin:

- a) Družstva s omezenou výškou hráčů, tj. tvořená hráči do 190cm tělesné výšky.
- b) Družstva bez omezení výšky hráčů.

Z našich grafů nám vyplynulo, že se všechny 4 skupiny domnívají, že by basketbal ztratil význam. Představme si například kategorii nad 200cm. Jak by asi vypadala hra? Co by se stalo během rychlých protiútoků? Dařila by se střelba za 3 body? Dostali bychom se spíše do úsměvných představ. To samé by platilo i o kategorii do 185cm, kde zase podkošové souboje a smeče na koš bychom asi neviděli. Nynější basketbal je rovnoměrně rozložen na všechny výškové kategorie a tak je to správné, což nám vyplynulo i z našeho průzkumu.

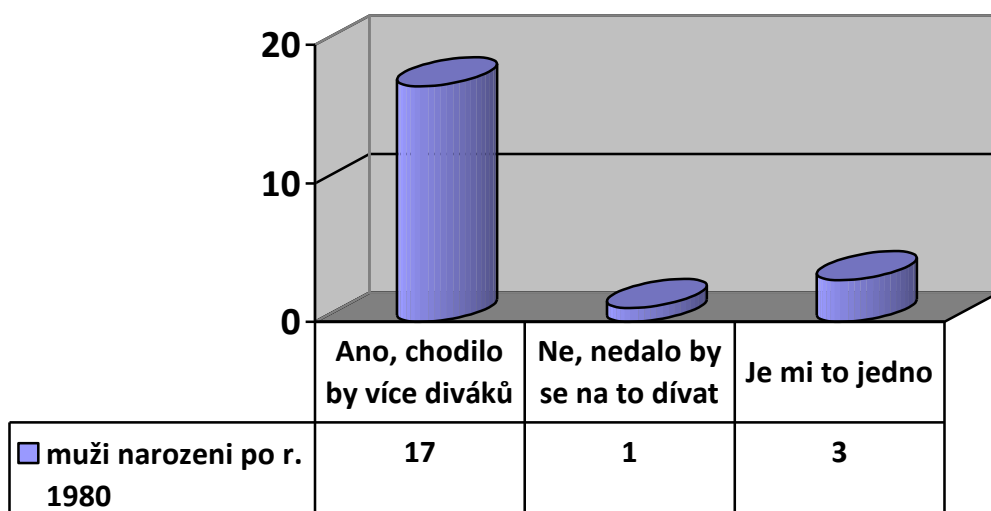
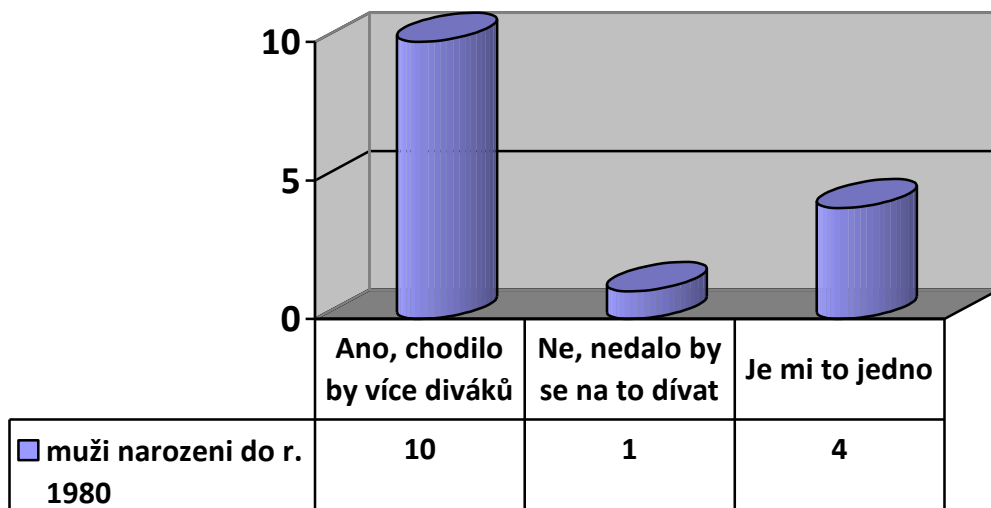
9) Při pohledu na dnešní basketbal, je možné ještě tuto hru zrychlit a zdynamičtít?

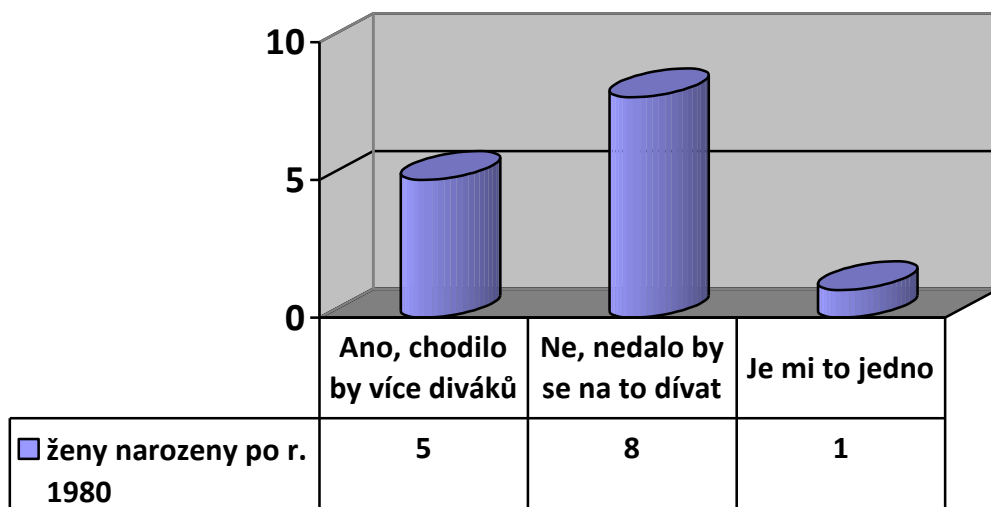
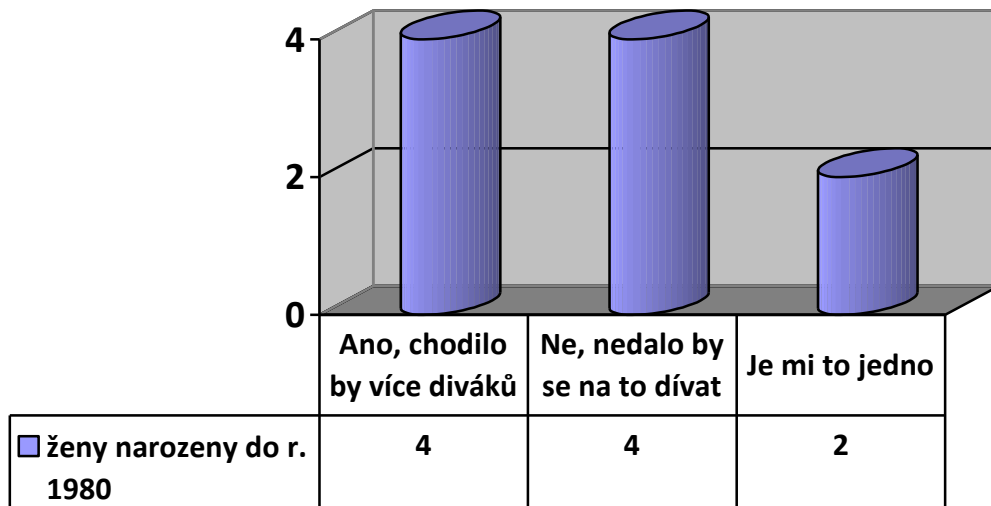




Při pohledu na jednotlivé grafy vidíme, že pouze ženy narozené do roku 1980 si pouze nejsou jisti toho, zda-li se dá tato hra ještě zrychlit a zdynamičtit. Ostatní 3 skupiny jsou si jisti, že se tato hra dá zrychlit. Jednoznačně souhlasím s názorem 3 skupin, které se přiklonily k první variantě a k názoru toho, že se tato hra bude nadále zrychlovat. Když se podíváme například 10 let zpět, zjistíme, že hra neměla takový spád jako dnes. Proč by tento směr nemohl dále pokračovat? Pravidla jsou tomuto trendu jistě nakloněny.

10) Myslíte si, že by byl ženský basketbal atraktivnější po snížení košů např. o 5cm?

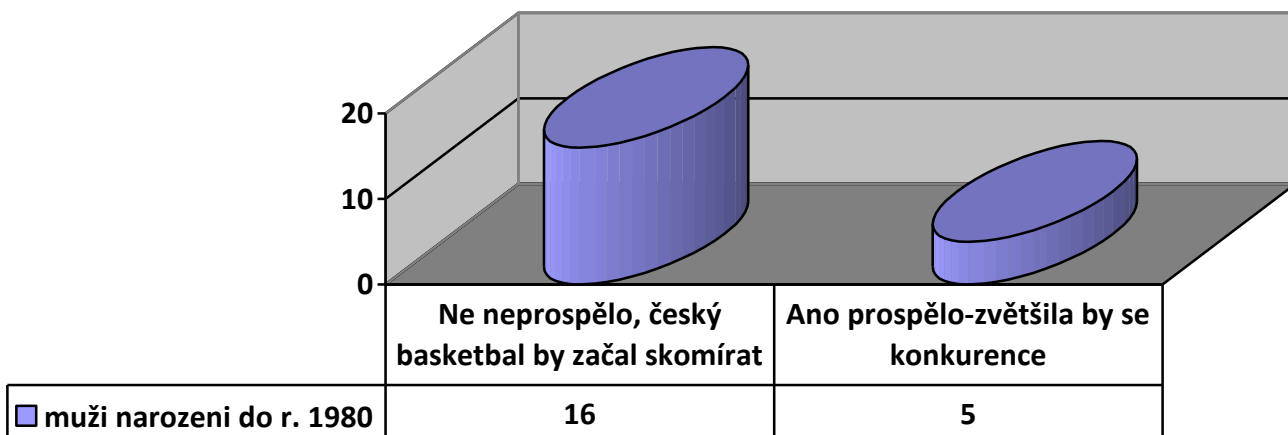


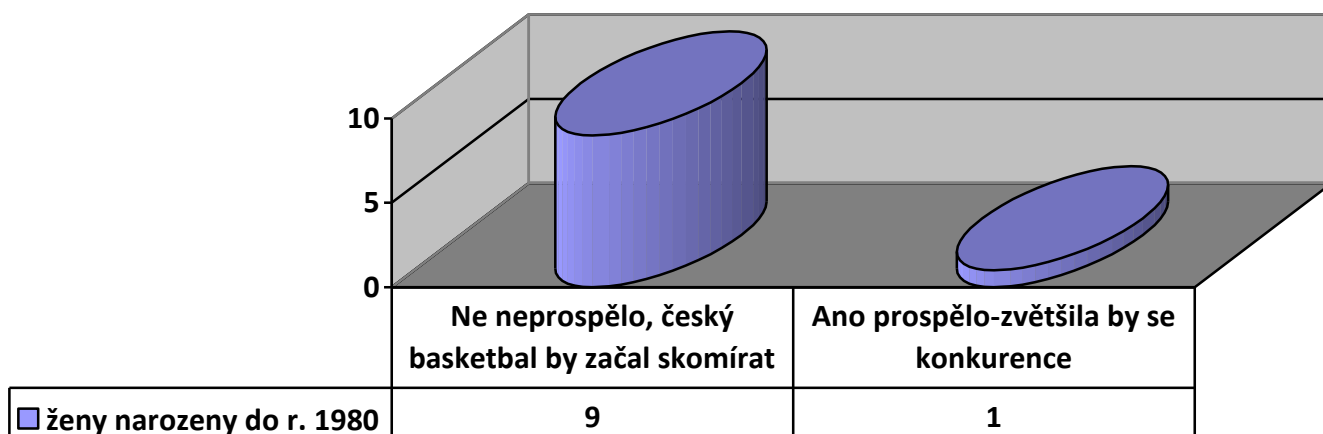


Myšlenka, že by se mohly snižovat koše u ženského basketbalu, se nejvíce zamlouvá oběma kategoriím mužů. Za tímto názorem vidím možnost smečovat do koše i u ženského basketbalu, což by jistě ženský basketbal ztraktivnil. Nevýrazný názor k tomu mají obě kategorie žen. Dovídáme se zde, že zhruba polovina by byla pro tuto změnu

a polovina ne. Je možné se domnívat, že ta část, která se vyslovila proti této myšlence, by zřejmě nebyla schopna srovnat styl střelby na nižší koše.

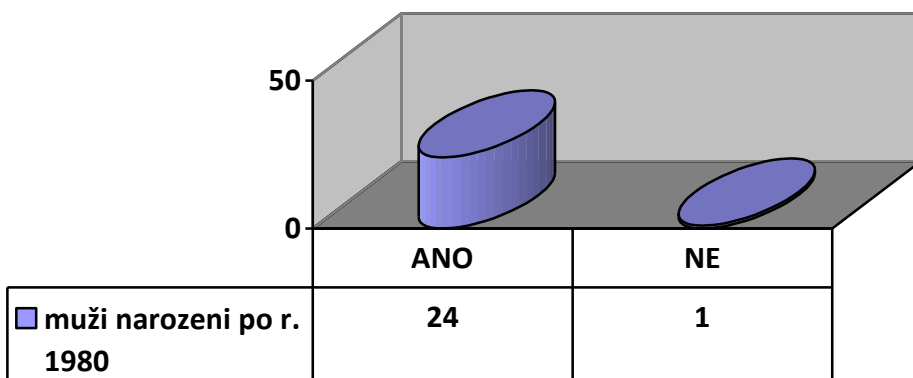
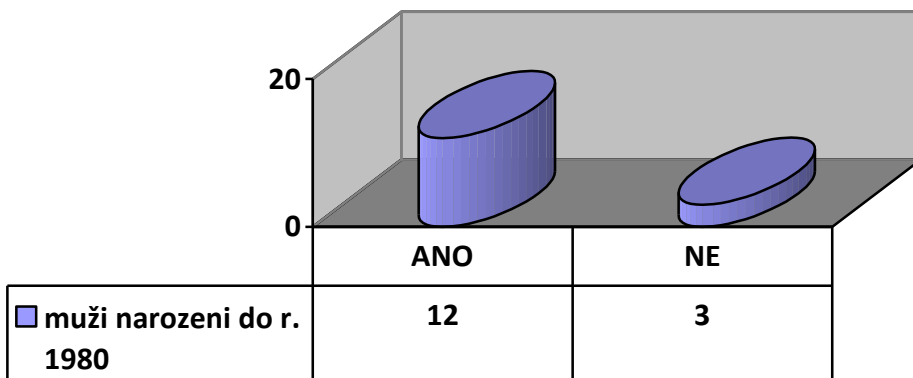
11) Domníváte se, že českému basketbalu by prospělo pravidlo neomezený počet cizinců na tým?

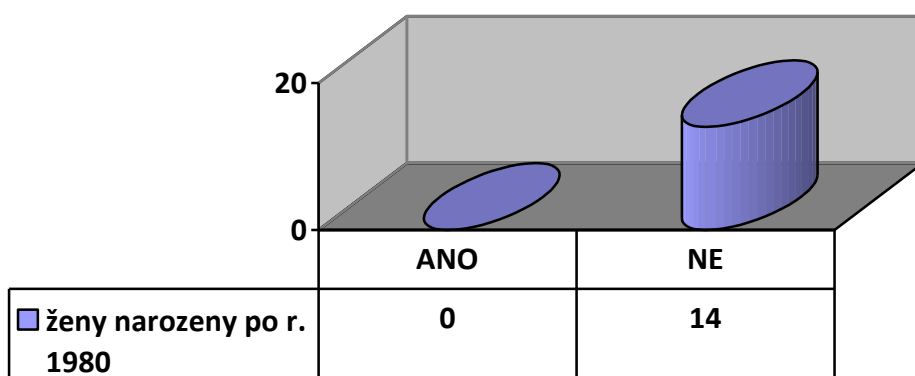
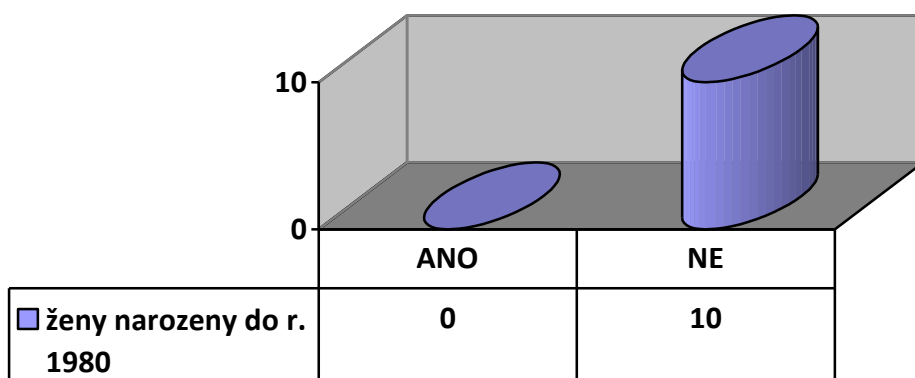




V tomto grafu se opět všechny 4 skupiny shodly na tom, že pravidlo s neomezeným počtem cizinců na tým by měl jednoznačně negativní vliv na úroveň českého basketbalu. Zvedla by se sice možná prestiž českých klubů v Evropě, ale co se týče reprezentace, byla by to katastrofa. Mladým, talentovaným hráčům by zabírali místa Američané nebo hráči bývalé Jugoslávie.

12) Co říkáte myšlence, že by se ženský basketbal začal hrát v elastických dresech?





Mužům obou kategorií se tato myšlenka jednomyslně zamlouvá, ovšem jak je vidět, u žen se to setkalo s razantním odporem. Můj názor je, že hrát v elastickém dresu musí být nepříjemné a zároveň i nehygienické. Myšlenka, že hraji v oblečení, které není prodyšné a nevstřebává pot po celou dobu utkání, se mi nezamlouvá.

4.4 Diskuse

Tato práce je sestavena z několika úkolů, které jsem si rozložil do jednotlivých kapitol. V praktické části uvádím, jak pravidla vznikala, jaké basketbalové složky a orgány jsou potřeba pro vytvoření pravidel. Rovněž zde nalzáme počátky košíkové v amerických zemích i u nás.

Můžeme si položit otázku. Je možno najít jeden stejný směr, ať už to bude k americkým nebo k evropským pravidlům? Podle mého názoru bude basketbal nadále inklinovat k pravidlům americkým. Ať z důvodu toho, že basketbal v Americe vznikl a má tam nejširší základnu nebo také proto, že do Evropy směřuje čím dál tím více amerických hráčů. Teď se pouze naskytá myšlenka, kdo komu se bude přizpůsobovat. Budou se Američané přizpůsobovat pravidlům evropským nebo Evropané hráčům americkým? Do dnešní doby to bylo, že se Američané přizpůsobovali pravidlům evropským, ale předpokládám, že s narůstajícím trendem příchodu Američanů do Evropy to bude naopak.

S tím bude souviset i daleko dynamičtější a tvrdší styl hry basketbalu. Otázkou zůstává, zda-li Evropané budou chtít na tento styl hry přistoupit. Jestliže se ukáže, že nikoliv, může se také stát, že evropské soutěže budou hrát pouze Američané.

H1 V dotazníku se potvrdilo, že mladším basketbalistům bude vyhovovat dynamičtější styl basketbalu. Podle mého názoru je to převzatek od amerických hráčů, který do Evropy přenášejí z amerických soutěží.

H2 Jestliže se podíváme na nynější styl basketbalu zjistíme, že již v dnešní době má plno hráčů problémy s vyfaulováním hodně brzy před koncem zápasu. Podle mého názoru je to agresivnějším stylem obrany ať už na hráče s míčem, nebo bez míče. Podle průzkumu by s 6 povolenými fauly na hráče za utkání vyslovila valná většina mladých hráčů i hráček. Tímto trendem basketbalové asociaci FIBA nezbude nic jiného, než opět změnit pravidla podle amerických pravidel z celkového počtu faulů 5 na faulů 6. Stane se tak v průběhu příštích 5 let. Přejímání amerických pravidel se v posledních letech mnohem zrychlilo.

H3 Jak už naznačila polemika výše uvedených hypotéz, srovnávání amerických a evropských pravidel bude nadále pokračovat. Otázkou zůstává, jestli by nebylo vhodné udělat pouze jedno pravidlo, podle kterých by se řídila všechna utkání na světě. Podle průzkumu valná většina mladých basketbalistů i basketbalistek preferují americká pravidla. Evropská pravidla ta Americká z velké většiny pouze kopírují.

4 Závěr

Výsledky práce nám přinesly mnoho zajímavých poznatků, které jsem získal ať už mapováním úvodních kroků košíkové, dále pak srovnáním nejdůležitějších pravidel jednotlivých dekád od roku 1930 do roku 2010 a poslední díl této práce bylo vytvoření dotazníku.

Tato práce nám pomohla ověřit hypotézu toho, že evropská basketbalová pravidla se nadále budou spojovat s těmi americkými. Když se podíváme do jednotlivých dekád našeho výzkumu, zjistíme, že pravidla americká se přejímají již od založení košíkové a nevidím zde jediný důvod, proč to nemělo nadále pokračovat, což nám potvrdil i samotný dotazník a průzkum.

S tímto trendem předpokládám, že přijde i mnohem rychlejší a tvrdší hra, než na kterou jsme nyní zvyklí. Domnívám se, že jedno z nejbližších změn v pravidlech bude povolení 6 osobních chyb na jednotlivce a na zápas. Ale jak je vidět z průzkumu, mladým hráčům i hráčkám to nebude dělat problémy.

Tato práce se dá využít pro širokou škálu lidí, ať už jsou to mladí basketbalisté, kteří by se o tomto sportu rádi dozvěděli více, než-li jen na tréninkové jednotce, dále pak pro lidi, které zajímá vývoj tohoto sportu a obecně pro všechny, kteří se o tento kolektivní sport zajímají.

Zpracování této bakalářské práce nebylo nikterak jednoduchým úkolem. Především díky nedostupnosti a absenci zdrojů z některých období. V podstatné části této práce bylo čerpáno ze zpravodajů č. 34., 37., 39. a 41. Také z basketbalových pravidel od roku 1930 do roku 2010, ze sbírky pana M. Velenského. Tímto bych mu rád poděkoval za propůjčení materiálu a zároveň za zachování dnes již historických a nedostupných publikací pro další generace.

5 Resumé

Cílem práce bylo zmapovat nejdůležitější změny pravidel od založení basketbalu, to je od roku 1930 až do roku 2010.

Výsledky práce nám ukazují, že pravidla hry se neustále mění a nadále se měnit budou. Je to přirozený vývoj této kolektivní hry.

Za největší přínos této práce považuji to, že jsem mohl pracovat s historickými pravidly, která zůstala dochována od roku 1930 a která jsem mohl v této práci využít.

Summary

The aim of my thesis was to survey the most important changes in the rules of basketball since the beginning in 1930 up to the present in 2010.

Results of my study demonstrate that rules of this game are permanently changing. Similar development is to be expected also in the future. It is a natural evolution of this team game.

In my opinion, the biggest benefit of my thesis was to be able to work with historical rules which remained from 1930. I could use those as a cornerstone of my survey.

6 Seznam použité literatury:

1. *Basketbal [online]*. [cit. 2012-03-11]. Dostupný z WWW: <http://www.basketbal-jirka.kvalitne.cz/index.html>.
2. BASKETBALOVÝ SVAZ ÚV ČSTV. *Pravidla košíkové*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1977. 27-024-77
3. BOŘECKÝ, P., ČÁP, G. *Košíková (Úřední pravidla Československé obce sokolské)*. 1. vyd. Praha: Grégr a syn, 1931
4. ČESKÁ BASKETBALOVÁ FEDERACE. *Pravidla basketbalu*. 1. vyd. Praha: ČBF, 2000
5. ČESKÁ BASKETBALOVÁ FEDERACE, O.S. *[online]*., Praha, *Stanovy ČBF.2009*[Cit. 2012-01-09] Dostupný z WWW: <http://www.cbf.cz/ftp/data/rady-2011/stanovy.pdf>
6. ČESKÁ BASKETBALOVÁ FEDERACE, O.S. *[online]*., Praha, *Pravidla basketbalu.2010*[Cit. 2012-01-09] Dostupný z WWW: <http://cabr.cbf.cz/files/64ZTd.pdf>
7. ČESKOSLOVENSKÁ BASKETBALOVÁ ASOCIACE. *Pravidla basketbalu*. 1. vyd. Praha: Československá basketbalová asociace, 1969
8. ČESKÝ VOLLEYBALLOVÝ A BASKETBALOVÝ SVAZ. *Pravidla košíkové (basketballu)*. 1. Vyd. Praha: 1937
9. FÉDÉRATION INTERNATIONALE DE BASKETBALL (FIBA)[*online*]. Švýcarsko, *General statutes.2010*[Cit. 2012-01-09] Dostupný z WWW: <http://www.fiba.com/downloads/Regulations/2011/FIBABookGSAG.pdf>
10. DOBRÝ, L., VELENSKÝ, E. *Košíková (teorie a didaktika)*. 1.vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1980. 10 – 11 s. 14-425-80
11. KLEMPA, F. *Košíková(Pravidla hry)*. 1. vyd. Brno: Moravské nakladatelství, 1942
12. KOMISE ROZHODČÍCH SEKCE KOŠÍKOVÉ ÚV ČSTV. *Pravidla Košíkové*. 2. vyd. Praha: ÚV KSC, 1964. 27-002-64

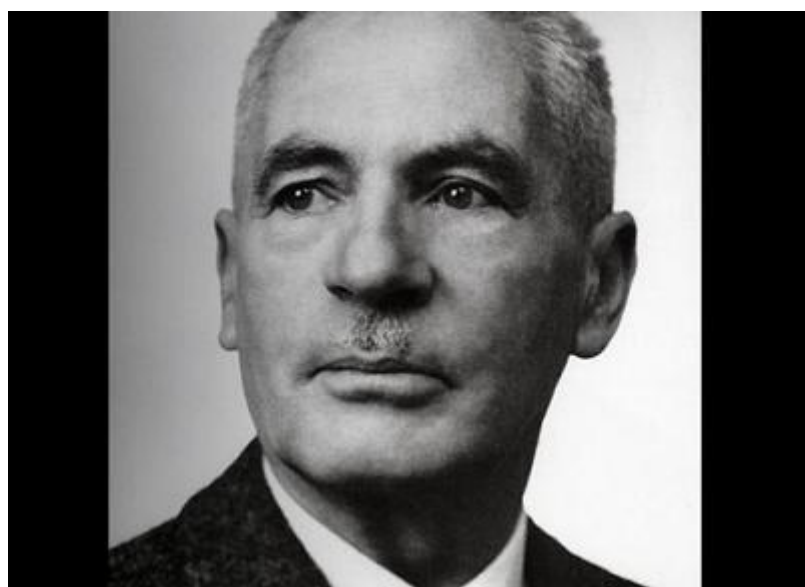
13. NERAD, P., VELENSKÝ, E. *Zpravodaj č. 34*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1982. 7 s.
14. NERAD, P., VELENSKÝ, E. *Zpravodaj č. 37*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1983. 3 - 5 s.
15. NERAD, P., VELENSKÝ, E. *Zpravodaj č. 39*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1984. 3 s.
16. NERAD, P., VELENSKÝ, E. *Zpravodaj č. 41*. 1. vyd. Praha: Olympia, 1985. 1 - 7 s.
17. PRAVIDLA BASKETBALU. 2. vyd. Praha: Olympia, 1990, ISBN 80-7033-109-7
18. ŠTEFÁNEK, J. a kol. *Pravidla košíkové*. 3.vyd. Praha: Orbis, 1952. 6 – 9 s.
19. VELENSKÝ, M., VELENSKÝ, E. *Sport report*. 1.vyd. Praha: ČTK – Repro a.s., 1994, roč. 3, č. 11-12. 149-149 - 162 s. ISSN 1210-2539
20. *Wikipedie: otevřená encyklopedie [online]*. James Naismith, strana naposledy edit. 2012-03-29. [cit. 2012-04-01]. Dostupný z WWW:
http://cs.wikipedia.org/wiki/James_Naismith.
21. *Worldofbasketball [online]*. [cit. 2012-03-11]. Dostupný z WWW:
<http://www.worldofbasketball.org/difference-between-nba-and-fiba-rules.htm>

8 Přílohy:

Příloha č.1 James Naismith



Příloha č.2 Léon Bouffard



Dotazník

Dobrý den,

právě jste otevřeli dotazník, který je tvořen 10 otázkami a je určen pro basketbalové hráče, ať už bývalé nebo současné. Odpovědi jsou koncipovány tak, abyste na ně odpovídali co nejjednodušeji. U odpovědi s křížkem doporučuji použít *písmenko malé x*.

Úvodní informace

Oddíl:

Aktivní kariéra: od roku

do

Soutěž:

Příklad: (matoni nbl, 1. Liga, 2. Liga, kraj,)

Pozice:

Příklad: (pivot, křídlo, rozehrávač)

Věk:

Muž:

Žena:

1) Jste pro stálost pravidel, nebo preferujete, když se pravidla obměňují?

a) Ano (*obměňují*)

b) Ne (*neobměňují*)

2) Jaký je Váš pohled na současná pravidla?

a) Ano, líbí se mi

b) Ne, nelíbí se mi

3) Domníváte se, že dnešní basketbal je až příliš hrubý?

a) Ano, je to příliš hrubé

b) Ne, líbí se mi to

c) Je to tak na hranici

d) Už je to ragby

4) Jaká pravidla spíše preferujete?

a) Americká

b) Evropská

5) Jaká myslíte, že nastanou další změny v pravidlech basketbalu?

- a) Zkrátí se pravidlo 24s na útok
- b) Změní se celková hrací doba
- c) Bude povoleno více osobních chyb

6) Jste pro přejímání pravidel z americké NBA?

- a) ANO
- b) NE

7) Jste zastáncem, aby se vytvořila samostatná liga mladých hráčů a hráček do 25 let?

- a) ANO
- b) NE
- c) Je mi to jedno

8) Jaký by byl Váš postoj, kdyby se basketbal rozdělil na soutěže podle velikosti (např. do 185cm, od 185 do 200cm, nad 200cm.

- a) Basketbal by ztratil význam
- b) Bylo by to zajímavé
-

c) Je to naprostý nesmysl

9) Při pohledu na dnešní basketbal, je možné ještě tuto hru zrychlit a zdynamičtit?

a) ANO

b) NE

c) NEVÍM

10) Myslíte si, že by byl ženský basketbal atraktivnější po snížení košů např. o 5cm?

a) Ano, chodilo by více diváků

b) Ne, nedalo by se na to dívat

c) Je mi to jedno

11) Domníváte se, že českému basketbalu by prospělo pravidlo neomezený počet cizinců na tým?

a) Ne neprospělo, český basketbal by začal skomírat.

b) Ano prospělo, jelikož by se zvětšila konkurence.

12) Co říkáte myšlence, že by se ženský basketbal začal hrát v elastických dresech?

a) ANO

b) NE